

DIRVA

Nr. 99 Rugpiūtis-August 28, 1963 Cleveland, Ohio

NAUJAS KONFLIKTAS VIETNAME

Per nesusipratimą įsiliepsnojęs 'religinis' konfliktas tarp katalikų ir budistų gali paversti niekais amerikiečių pastangas išgelbėti tą kraštą nuo komunistinio režimo įvedimo. - Kartu tai palaidotų ir norus ateityje padėti bet kuriam antikomunistiniam režimui, kas galėtų turėti įtakos tolimesnei įvykių raidai visame pasaulyje.

Vytautas Meškauskas

Praeitą savaitę vėl buvo linkniuojamas Pietų Vietnamo vardas. Šį kartą ne dėl kovų su komunistiniais partizanais, bet dėl religinio konflikto tarp katalikų ir budistų. Terminas 'religinis konfliktas' čia nebūtų visai tikslus, nes faktinai religinės dogmos čia nevaidino jokios reikšmės. Bet prieš kalbant apie patį konfliktą, reikia atsiminti, kad apie 20% pietinio Vietnamo gyventojų priklauso katalikams, tiek pat yra ir 'grynų budistų', likusiųjų tikyba susidaro iš budizmo ir pagonių liekanų mišinio. Katalikai yra pati įtakingiausia gyventojų grupė dėl to, kad jie yra daugiau apsišvietę, turtingesni ir iš jų tarpo yra kilęs krašto prezidentas Diem, kurio vyr. brolis Ngo Dinh Thuc yra arkivyskupas, o jaunesnysis Ngo Dinh Nhu tvarko valstybės saugumo reikalus. Tojo žmona turinti labai didelę įtaką prezidentui, kuris yra viengungis.

Likimo ironija norėjo, kad konfliktas įsiliepsnotų iš dviejų brolių atsitiktinio nesutikimo. Šventinant naują katalikų bažnyčią brolio Thuc diocезijoje, ten buvo iškeltos tik religinės ir Vatikano vėliavos. Prezidentas Diem, kuris savo krašto gyventojams nori įkvėpti daugiau patriotizmo, ta proga įsakė ateityje per panašias iškilmes iškelti ir valstybines vėliavas. Po trijų dienų budistai, švedami savo religijos pradininko 2,507 gimimo metines, iškėlė tik savo vėliavas. Uoli policija įsakė jas nuimti, kilo konfliktas, kurio metu buvo nušauti 9 budistai. Vėliau protestų ženklais susidegino keturi budistų vienuoliai, reikalaujami lygių teisių, į kurias faktinai niekas nesikišo. Vyriausybė atsakė karo sto-

vio įvedimu ir suėmimais budistų vadų tarpe.

Vakarų pasaulyje, kuris mažai jaudinasi dėl religinio persekiojimo komunistų valdomuose kraštuose, kilo triukšmas. Kaip tokie dalykai gali atsitikti krašte, kurį faktinai išlaiko JAV, sutelkusios ten apie 14,000 karių, oficialiai vadinamų "kariniais patarėjais"!

Vyriausybė iš savo pusės aiškina, kad dėl visko yra kaltos komunistų intrigos, kam tačiau nenorima tikėti. Mat, jau kuris laikas Diem Vakarų pasauliui pristatomas kaip diktatorių, kurio JAV neturėtų palaikyti. Jam prikišama, kad jis daugiau noris išsilaikyti valdžioje negu aktingai kovoti su partizanais, kad jis 'taupęs' savo karius, palikdamas karo veiksmus amerikiečių 'patarėjams'. Šituose kaltinimuose be abejo yra dalis tiesos. Iš kitos pusės, tokį kraštą, kaip Vietnamas neįmanoma kitaip valdyti, kaip diktatūra, demokratiniam režimui jis dar nėra pribrėdęs, o po to, kai JAV paliko Laosą savo likimui, nėra ko stebėtis, kad ir Vietnamui praėjo noras kovoti. Be to, budizmo ir komunistinio idealai turi nemažai bendrų bruožų. Abudu siekia panaikinti asmeninę nuosavybę ir įvesti kolektyvinį gyvenimo būdą. Tokiu būdu dabar įsiliepsnojęs "religinis" konfliktas sudavė smarkoką smūgį amerikiečių pastangom tą kraštą, o kartu visą pietryčių Aziją, išgelbėti nuo komunistų įsiviešpatavimo.

Blogiau, kad dabartinė buklė sustiprins vis daugiau ryškėjantį tendenciją nepalaikyti prieškomunistinių nusiteikusių

režimus, bet leisti jų kraštams patekti į komunistų rankas, slapta tikintis, kad jų komunistiniai valdovai panorės ir galės išlikti nepriklausomi nuo Maskvos ar Pekingo. Vargu ar tokią įvykių eigą galės sustabdyti ir naujas JAV ambasadorius Saigone Henry Cabot Lodge, kuriam atiteko itin sunkus ir nedėkingas uždavinys.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

● CHRUŠČIOVUI TEBESILANKANT JUGOSLAVIJOJE, Sov. Sąjungos vyriausybė apkaltino Raud. Kiniją išdavus slaptus karinius dokumentus ir tuo pastatius pavojum komunistines valstybes. Tuo pat metu Chruščiovas toliau erzina kiniečius, glebesčiuojantis su Tito, kiniečių kaltinamų komunizmo išdaviku.

Iš Raud. Kinijos pusės nesiliauja puolimai, kaltiną Chruščiovą stojusį Indijos pusėn kiniečių - indų pasienio konflikto metu, taip pat išdavus Rytų Vokietiją.

Albanijos ir Rumunijos radija ignoruoja Chruščiovo - Tito susitikimą.

Jugoslavijoje gi pats vizitas ir Chruščiovo pareiškimai laikomi dideliu Tito politikos laimėjimu.

● NEGRŲ REIKALAVIMAI integracijos klausimu nesiriboja prezidento įteikta programa Kongresui. Jų vadovų pareiškimai rodo, kad įstatymai yra jų teisių pagrindas ir jie siekia jų greito įgyvendinimo. Tačiau būdai ir priemonės jų siekimų kelia vis didesnę baltųjų opoziciją. Tai nebėra negrų teisių klausimas pietuose, bet ir jų pretenzijos šiaurėje. Negrai gerai žino, kad artėją rinkimai lemia ir jų reikalavimų įgyvendinimą. Tačiau įsteigus savą negrų partiją, rodant skilimą kitose srityse, jų reikalavimai, ko gero, gali ir likti šūkavimais ir demonstracijomis gatvėse. Be to, išaiškinti komunistų veikėjai negrų vadovybės eilėse rodo, kas jų reikalavimais stengiasi pasinaudoti.

● 2 PENNSYLVANIJOS ANGLIAKASIAI, 14 dienų išbuvę užversti 300 pėdų gilumo šachtose, rugp. 27 d. ankstyvą rytą buvo išgelbėti ir po ilgų ir komplikuo-

tų grėžimų, buvo iškelti gyvi į paviršių. Tai David Fellin ir Henry Throne, kurių vardai įeis

SUTARTINO DARBO VAISIAI

Pranas Bastys, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Komiteto pirmininkas Toronte, Kanadoje, prisiuntė LNFondui tūkstantį dolerių. Tai gražus mūsų vienminčių tylaus darbštumo ir pasišventimo pavyzdys. Ta proga LNF pirminkė E. Čekienė kreipėsi į jį su keleta klausimų, kurie manome bus įdomūs ir visiems Dirvos skaitytojams.

-- Paskutiniu laiku visos lietuvių organizacijos bei institucijos nusiskundžia, kad iš visuomenės gaunamų aukų sumos kasmet mažėja. Tačiau, džiugu, kad LNFondui įplaukos per Jūsų vadovaujamą komitetą kasmet didėja. Kaip visa tai suprasti?

-- Taip ilgai užsitiesus imigracijai, išeivijos lietuviams be abejo, nusibodo nuolatinis aukų rinkimas ir tam tikra dalis lietuvių visuomenės yra visai nusigrįžusi nuo bet kokių tautinių reikalų rėmimo. Kiti numeta dolerį, ki-

tą, norėdami atsikratyti prašytojo, visai nesigilindami, kuriam reikalui aukoja. Bet didžioji mūsų išeivijos dalis yra patriotiškai nusiteikusi, gyvai domisi visų lietuviškų organizacijų, institucijų bei fondų veikla ir, matydami kuriam tikslui lėšos skiriamos, pagal savo ištekliaus gausiau paremia.

Iš Lietuvos Nepriklausomybės Fondo paskutiniųjų stambesnių laidų labai teigiamai vertinama "Laisvės Kovų Dainos" knygos išleidimas, įamžinant mūsų žuvusių už tautos laisvę herojų partizanų gyvybę sudėtas aukas. Šis leidinys įgauna dar didesnės reikšmės, kada okupantas mūsų kovotojams už Lietuvos laisvę, kurių lūpomis buvo sukurta aukščiau minėtos LNF išleistos dainos, apjuodinti išleido Vilniuje net dvi knygas, pavadintas: Hitlerininkų penktoji kolona Lietuvoje ir Archyviniai dokumentai. Viena išleista 1961 m., antroji 1962 m.

Tose knygose besistengdamas

PRANAS BASTYS, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Komiteto pirmininkas Kanadoje ir Dirvos redakcinės kolegijos narys.

į angliakasių pavojingo darbo istoriją ne vien dėl įvykusios nelaimės, bet dėl jų tvirtos valios, pasitikėjimo ir jūgelbėtojų nepailsamų pastangų. Trečiasis angliakasy, Bova, dar ieškomas, tačiau iš jo šachtos jau kelios dienos nėra gyvybės ženklų.

● RYŠIUM SU ĮTĖMTA PAREDETIM VIETNAME ir nesutinkant su Diem vedama politika, atsistatydino visas Viet-Namo ambasados Washingtono štabas.

● NORVEGIJOJE PASIBAIGĘ 28 METŲ SOCIALISTŲ VYRIAUSYBĖS VALDYMO LAIKOTARPIŠ, Konservatorių atstovui John Lyng pavesta sudaryti naują vyriausybę.

žiauriausiai apjuodinti už tautos laisvę žuvusius didvyrius, o kartu ir Lietuvos laisvę, Lietuvos pavergėjas tuo tik įrodo, kad mūsų pavergtai tėvynėi laisvės siekiama ne tik laisvame pasaulyje, bet ir pačioje okupuoto krašto širdyje, kur rezistencija vyko ir tebevyksta.

O šiuo metu LNF-ai aukoti pasiskaita labai svarbi atseitje numatoma didelė išlaida, tai LNT ruošiamas spaudai anglų kalba veikalas apie Lietuvą, kurio per tiek metų dar joks laisvinimo veiksnys nepasirūpino išleisti.

-- Ar LNF aukos renkamos vien tik jame dalyvaujančių organizacijų eilėse, ar apylamai visų lietuvių tarpe?

-- Mes kartais daug šnekame ir net apsiašaroje, bet ar tėvynėi naudingiau? Aišku, kad Lietuvai naudingiau darbų vykdymo plotmėj pati realiausia priemonė yra ne kalbos, o pinigai. Gražiausi planai neuitų niekais, jeigu mes jų nerenktume. Todėl savaime suprantama, kad LNF-ai lėšų telkimas yra virtęs būtinybe. Pradžioje tas darbas buvo atliekamas kuone išimtinai tik savybės tradiciniuose parengimuose, o dabar jau keletas metų iš eilės aukos vokeliais yra renkamos Nepriklausomybės minėjimų metu, kurių rengėjas čia yra Lietuvių Bendruomenė.

-- Įdomu žinoti, kas yra tie kiti aktyvieji darbininkai, kurie jums padeda nešti lietuvių tautos laisvės siekimo žiburį Kanadoje?

-- Tarnauti Lietuvai, jai dirbti, jai aukotis yra visų mūsų pareiga. To nusistatymo, su malonumu galėčiau pasakyti, laikosi visi be išimties mūsų veiklos rėmėjai. Todėl iki šiol jei esame ką gero padarę, tai daugiau ar mažiau yra visų bendro ir sutartinio darbo vaisius. Reikšdami visi vieni, kiti skirtingu laiku ir priemonėmis ir sudarė tą visumą. Šiandien mums visiškai nesvarbu kas dirba, o tik svarbu, kad toji veikla būtų nesiliaujanti. Juk ir gėlės ne visos tuo pačiu metu laiku žydi; vienos pradžią anksčiau pavasarį, kitos vasarą, o trečios tik vėly rudenį. O ar tai ne gražu? Turint tokią gražų būrį nuoširdžių LNT veiklos rėmėjų talkininkų ir talkininkių, galima jais visais tik džiaugtis, reikšti jiems padėką ir linkėti sveikatos sulaukti laisvės išauštančio ryto.

-- Kaip žinome, Toronte netrūkūs įvyks PLB 2-sis Seimas. Jūs šį darbą iš arti stebėdamas ir būdamas Dirvos redakcinės kolegijos narys, gal painformuosite skaitytojus, kaip vyksta Seimo organizacinis darbas ir kiek jame reiškiasi tautinės minties žmonės?

-- Kaip žinia, Torontui tenka didelė garbė būti pasaulio lietuvių dėmesio centru, nes čia netrūkūs susirenka PLB Seimas, kuriame iš daugelio esamų painiausių bus mėginama ieškoti išeičių. Tačiau nenorėčiau imtis pareigos plačiau šiuo metu informuoti Dirvos skaitytojus. Viena, kad tokia informacija jau bus gerokai suvėluota, o antra kalbėti nedalyvaujant aktyviai seimo parengties darbuose, būtų gal ir nekuklu. Gal būtų galėčiau keletą žodžių išsistarti tik kaip eilinis lietuvių bendruomenės narys, kuriam taip pat, kaip ir daugeliui kitų panašių, rūpi mūsų bendruomeniniai reikalai, jų kryptis ir jiems teikiama reikšmė.

Iš šalies stebint buvo pasigendama platesnės apjungties, kurios pasėkioje visuomenė tapo tik pasyvi įvykių stebėtoja. Duosiu pavyzdį. Spaudoj prieš seimą buvo paskelbta koks atstovų skaičius atstovaus Kanados bendruomenėje seime, bet retas kuris nežino kas jie ir kaip jie ten pateko, nes tiesioginiai bendruomenės nariai rinkimuose nedalyvavo. Iš vienos pusės toks uždaras kandidatų pasirinkimas ir rinkimų pravedimas gal yra ir naudingas, -- suprastina ir palengvina vadovybių darbą, tačiau tuo pačiu turi kitą nepageidautiną žymę, kuri vienus nuo kitų toliau ir mažina pasitikėjimą.

Bendrai, PLB II-jo Seimo ruošos darbai eina pirmyn. Komisijos, kiek joms leidžia sąlygos, dirba. Nekuriose, kaip pav. spaudos parodos ir pobūvių paruoštyje reiškiasi ir tautinės krypties žmonės. Nežinrint šykščios informacijos pasaulio lietuvių spaudoj -- Seimas įvyks. Mes jo laukiame ir sveikiname.

-- Kiek žinau, Jūs aktyviai reikiatės ir Toronto lietuvių kooperatyvo "Paramos" veikloje. Kaip šiai rečiau įgyvendinamai ekonominei organizacijai sekasi?

-- Jeigu leisime kalbėti skaičiams, tai jie geriausiai galėtų pasakyti apie lietuvių kredito kooperatyvo Paramos sekmę. Jinai, būdama nepartinė visų lietuvių ekonominė organizacija, yra sutelkusios apie 2000 narių, kurių santuopos siekia art 2-jų milijonų

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

KANCLERIS Adenaueris dar pasiliks porą mėnesių Bonnoje šeimnininku, bet jo įpėdiniai jau nustato toną. Po smarkių diskusijų vyriausybėje, nutarimas pasirašyti Maskvos sutartį yra aiškus užsienių reikalų ministerio Gerhard Schroederio ir naujos generacijos laimėjimas, spalio mėnesį jiems perimant valstybės vairą.

Kova buvo sunki. Senasis kancleris ministeriams priminė de Gaulle pastabas dėl atominių bandymų sustabdymo susitarimo. "Visa mūsų politika yra pavojuje", pareiškė Adenaueris. Krikščionių demokratų parlamentarių grupės pirmininkas von Brentano užkulisuose aštriai kritikavo Schroederį ir vedė smarkią kampaniją prieš Maskvos sutartį. Anot jo, Vakarų Vokietijai, kaip neturinčiai teisės gamintis atominių ginklų, nebuvo jokio reikalo pasirašyti šią sutartį.

Kitas griežtos politikos Sovietų atžvilgiu šalininkas, buvęs krašto gynybos ministeris Strauss, irgi prisijungė prie opozicijos, pagaliau Paryžius darė spaudimą, kad Vokietija nepadėtų parašo ant sutarties.

Aišku, Bonnos vyriausybė turėjo priežasčių būti nepatenkinta sutartimi, nes anglo-saksai sutvarkė problemą su ja nepasitarę. Tačiau Schroederio argumentai pagaliau laimėjo. Būtų sunkiai pažeistas Vokietijos prestižas, sakė jis, jei tektų pasilikti su Prancūzija ir Raud. Kinija sutartį boikotuoti. Vokietija turi pasitikėti sąjungininkais, kai jie tvirtina, kad susitarimas Maskvoj nė kiek nekeičia jų laikysenos Ulbrichto atžvilgiu. Ir šiuo metu Vokietija negali sau leisti tokios prabangos, kaip kiviščytis su Amerika.

Dabar, kada parašas padėtas, Bonna jau rūpinasi sekančiu derybų su Maskva etapu. Adenauerio įpėdiniai jau svarsto kaip pakeisti status quo.

Schroederio laimėjimas patvirtino senųjų baimę, kad naujoji Vokietijos vyriausybė favorizuos lankstesnę politiką su Rytais.

● CHRUŠČIOVAS, važinėdamas po Ukrainą, viename kolchoze sutiko senį, kuriam buvo suėję 110 metų amžiaus.

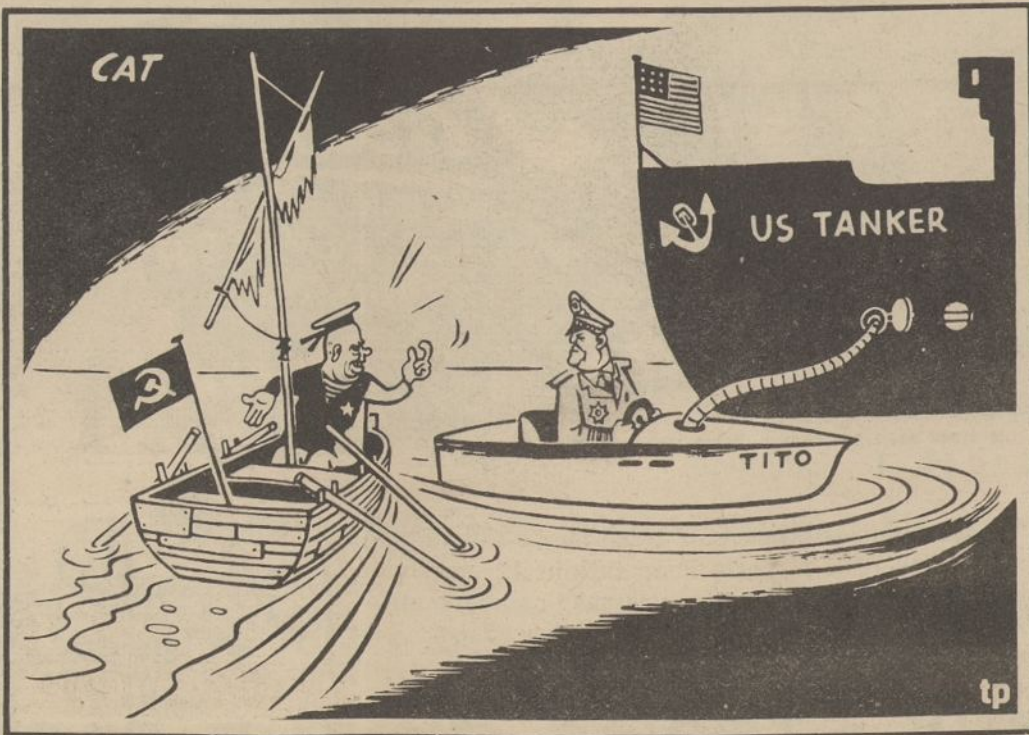
-- Na, tėve, tu gerai išsilaikei. Socialistinis oras matyt tau geras.

-- Nesupyk, vaike, jei būsiu atviras, -- atsiliepė senis. -- Aš neturiu jokios simpatijos komunistams!

-- Man patinka atviri žmonės, -- pasakė Chruščiovas. -- Bet tu turėtum būti dėkingas, kad tave išlaisvino iš vergijos.

-- Štai kaip! To aš nežinojau. Dovanok, bet jau trys savaitės kaip neskačiau laikraščių...

(vg)

- Persėsk pas mane, mielas drauge! Bus geriau...!

Vienos sutarties su Kremliumi istorijai prisiminti (6)

DELEGACIJA PARVEŽĖ Į KAUNĄ SUTARTĮ IR VERGYSTĖS PANČIUS...

Šių dienų akimis žiūrint, sutikimas... pasirašyti savitarpinės pagalbos paktą su sovietų kariuomenės įgulis buvo pradžiai Lietuvos okupacijos. Ir gal Lietuvos ateiviai būtų buvę sveikiau, jei sovietai būtų įžygiavę į Lietuvą be jokios sutarties. Tačiau ano laiko akimis -- nepasirašymas sutarties ir okupacijos iššaukimas buvo niekuo nepateisinamas dalykas. Juk kas galėjo būti tokia pranašu ir kas galėjo prisiimti atsakomybę už tai, kad Stalinas su Molotovu yra melagiai, sukčiai, apgavikai, žodžio laužytojai ir niekšingiausios politikos atstovai? Kas galėjo iš anksto žinoti kad savitarpinės pagalbos sutartis yra Kremliaus gerai apmąstytas "Trojos arklys"? Jei visa tai būtų buvę žinoma, tai Lietuvos delegatai būtų tikriausia negrįžę į Maskvą.

Grįžus delegatams iš Kauno, spalio 10 d. įvyko paskutinis posėdis Kremliuje. Sovietų Sąjungos atstovai buvo vėl tie patys, tik be Stalino. Bet savitarpinės pagalbos sutarties projektas, sovietų siūlomas, buvo jau pakeistas. Vilniaus grąžinimo sutartis ir savitarpinės pagalbos sutartis buvo sujungtos į vieną. Gi nuostato kad 20,000 sovietų kariuomenės įvedama Lietuvos teritorijon tik dabartinio karo metu ir tol kol karas tęsis, jau nebuvo.

Urbšys tada vėl pradėjo diskusijas, įrodinėdamas kad sutarčių sujungimas yra nepageidautinas dalykas, nes tuomi sudaromas įspūdis, kad Vilniaus grąžinimas ir savitarpinė pagalba yra vienas su antru surišti ir vienas nuo antro priklauso. Gi išmestasis nuostatas yra ypatingai svarbus Lietuvai. Todėl Urbšys pareiškė, kad čia yra jau visai naujas savitarpinės pagalbos projektas, ir jis privalas painformuoti apie tai savo vyriausybę.

Molotovas atsakė trumpai ir aiškiai: Vakarišaudies Komisarų Taryba šį projektą patvirtino, ir jis toks turi pasilikti. Kodėl nėra projekte pasakyta, kad sovietų kariuomenės įgulis pasiliks Lietuvoje tik iki šio karo pabaigos, Molotovas įsakė atnešti pirmąjį projektą, kuriame paties Stalino ranka šis nuostatas išbrauktas. Vadinas, Stalinas taip padarė, taip ir turi būti: nieko keisti negalima. Jupiteris taip nori, ir jautis turi klausyti...

Tokių argumentų akivaizdoje diskusijoms vietos nebuvo. Molotovo nuotauka buvo pikta, ir sutarties pasirašymo atidėjimas tikriausia būtų išsėmęs jo kantrybę. Tada Urbšys paprašė Molotovą pertraukti posėdį, nes delegacija norinti grįžti į pasiuntinybę pasitarti.

"Duosime kambarį, tarkitės čia pat Kremliuje", pasiūlė Molotovas.

"Mums būtų patogiau pasiuntinybėje..." aiškinoši Urbšys.

Molotovas malonėjo leisti Lietuvos delegacijai grįžti pasiuntinybėn pasitarti. Bet ko čia tartis, ir kas čia galima nutarti? Kokios gi reikšmės gali turėti vienos ar kitos delegacijos nusistatymas? Juk "burtai jau buvo mesti" tada, kai vyriausybė nutarė jog savitarpinės pagalbos paktą su įgulis reikia pasirašyti. Gi "Rubikonas jau peržengtas", ir kelio atgal nėra. Belieka delegacijai grįžti atgal į Kremlį ir pareikšti, kad Sovietų Sąjungos siūlomą savitarpinės pagalbos paktą Lietuva pasirašyti "sutinka".

1939 metais spalio 10 dieną, 10 valandą vak, Kremliuje, Molotovo darbo kabinete, Lietuvos užsienio

reikalų ministeris Urbšys "laisva valia" pasirašė Lietuvos-Sovietų Sąjungos savitarpinės pagalbos sutartį. Pasirašė dalyvaujant abiejų pusių delegacijoms ir dar Staliniui, Vorosilovui ir Ždanovui. Pasirašius sutartį, Sovietų vyrų nuotauka tuoj pat pasikeitė. Molotovo paliepiamu atnešti užkandžiai ir gėrimai sumažino nervų įtempimą ir padėjo užmiršti ateinančių dienų neišvengiamą bėdą -- bėdą kurią užkraus ant Lietuvos tik ką pasirašyta savitarpinės pagalbos sutartis. Užkandžiai užsėtės iki 7 valandos sekančio ryto.

Spalio 11 dieną 5 v. vak. buvo suruoštas Kremliuje bankietas Lietuvos delegacijos garbei. Jame dalyvavo visi aukštieji Sovietų Sąjungos žmonės su pačiu Staliniu priešakyje.

Bankieto metu buvo daug kalbų: kalbėjo Stalinas, Molotovas ir Urbšys, Stalinas ir Molotovas viešai ir iškilmingai tvirtino, kad Sovietų Sąjunga yra tvirtai pasiryžus ištikimai ir sąžiningai vykdyti naująją sutartį ir viską daryti kad Lietuvos-Sovietų Sąjungos santykiai pasiliktų kuo draugiškesniais, be šešėlių ir be priekaištų. Stalinas, lyg pajaukai, pakartotinai minėjo, kad Sovietų Sąjunga nemano ir nenori kištis į Lietuvos vidaus reikalus, kad sudaryta savitarpinės pagalbos sutartis bus tvirtas laidas tradiciškai draugingų santykių tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos. Lietuva galinti būti rami: jos nepriklausomybei Sovietų Sąjunga niekada negrasins. Urbšys taip pat išreiškė pasitikėjimą Sovietų Sąjungos valia ir patikrino kad Lietuvos vyriausybė sąžiningai vykdydys pasirašytą sutartį.

Kas tada galėjo viešai paabejoti, kad Sovietų Sąjungos diktatorių žodžiai yra veidmainingi? Kas galėjo tikėti, kad visi jų pareiškimai dėl Lietuvos nepriklausomybės yra skirti jų suruoštai klaidai paslėpti? Ir daug kas Lietuvoje nuoširdžiai tikėjo, kad Maskva neturi piktų intencijų Lietuvos atžvilgiu, ir manė, kad galima pilnai pasitikėti Sovietų Sąjunga.

Baigėsi bankietas įprastu mandagumu ir išoriškai širdingais atsisveikinimais. 9 v.v. Lietuvos delegacija išvyko traukiniu Kaunan. Stotyje ją palydėjo aukšti komisariato pareigūnai ir jos garbei pastatyta karinė kuopa suorkestru. Lietuvos trispalvė ir sovietų raudonoji su kūju ir piautuvu plevėsavo virš stoties. Tai buvo traukinys, kurs vežė Lietuvius Tautai Vilniui ir jo kraštą, vežė savitarpinės pagalbos sutartį su 20,000 sovietų kariuomenės, vežė apgavystės keliais įkvėptą Lietuvos delegacijai viltį, kad laisvė nebus išplėsta; vežė Lietuvius Tautai vergystės pančius; vežė sunkių pergyvenimų slėgią nelaimingą Lietuvos delegaciją...

Spalio 10 d. Maskva grąžino Lietuvai Vilnių ir dalį jo krašto. Grąžino kartu su savitarpinės pagalbos sutartimi. Kauno laikraščiai sutiko be entuziazmo Vilniaus grąžinimą, o savitarpinės pagalbos sutartį -- su dideliu abejingumu. Pati Lietuvos Tauta, tiek metų gyvenus Vilniaus ilgėsyje, dabar jį atgavus, turėjo džiaugtis ir liksmintis, turėjo šokti ir dainuoti. Bet nujaudimas buvo geras mokytojas: niekas Vilniaus grąžinimu nesidžiaugė, nes visi nujaudė, kad Maskva, atidavus Vilnių, paėmė visą Lietuvą.

Spalio 13 d. įvyko Kaune, galima sakyti, prievartos demonstracijos Vilniaus grąžinimui atžymėti. Karo Muziejaus sodelyje susirinko demonstrantai pasidžiaugti... Buvęs Vilniui Vaduoti Sąjungos pirmininkas pasakė neilgą kalbą, buvo perskaityta Vilniaus grąžinimo ir savitarpinės pagalbos sutartis ir sugiedotas Lietuvos Himnas. Reikėjo laukti, kad demonstrantai pasiųs sveikinimus Staliniui ir padėkos jam už jo mielaširdingumą. Bet Tautos nujaudimas buvo tiek atsargus kad susirinkusieji, užuot pasiuntę sveikinimus Maskvon, uždėjo vainiką ant Nežinomo Kareivio kapo ir, gaudžiant Laisvės Varpai, tyliai, lyg maldoje, išsiskirstė. Ir dar ilgai, ilgai ausyse gaudė Amerikiečių Lietuvius padovanojus Laisvės Varpas, kartodamas jame įrašytus žodžius: "O skambint per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos".

Savitarpės pagalbos sutartis buvo greitai ratifikuota. Vilnius perėjo Lietuvos administracijon ir sovietų kariuomenės žygiavo Lietuvos žemėn. Ir kaip lengva šiandien pasakyti, kad savitarpinės pagalbos sutartis buvo ne kas kita, kaip užbaigta apgavystė, o sovietų įgulis -- Lietuvos Nepriklausomybės sunaikinęs "Trojos arklys".

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

GREETINGS and BEST WISHES

HODELL CHAIN DIVISON.

NATIONAL SCREW &
MFG. COMPANY

MAIN OFFICE AND PLANT
2440 East 75th Street
EN 1-2650

PIRMAS PASIRINKIMAS!

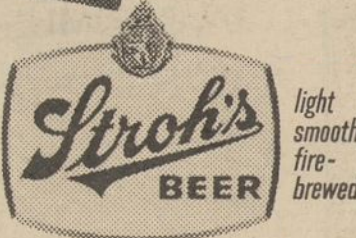
STROH'S "NEGRAŽINTINA" DĖŽĖ IŠ ŠEŠIŲ

PATOGI!
SANDARA!
BE ĮNAŠO!
NEGRAŽINTINA!

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

Taip malonus stiklinėje -- ir patogiu -- Stroh's negražintina dėžė iš šešių kompaktinių 12 oz. bonkų. Įsigykite porą šiandien! Jūs vedinas į malonų metą -- kiekvienu metu! Visuomet aukščiausios rūšies... visur populiariomis kainomis.

BUY STROH'S BY THE CASE

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

ALBERT S.
PORTER

COUNTY ENGINEER

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

The G. M. McKelvey
Company

FEDERAL, HAZEL AND
COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

HARVEY M. YOUNG, Agent

ALL KINDS OF INSURANCE

17522 Harvard Ave.
WA 1-5577

REPRESENTING

NATIONWIDE
Nationwide Mutual Insurance Co.
Home office: Columbus, Ohio

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

SUTARTINO DARBO...

(Atkelta iš 1 psl.)

nų dolerių. Vien tik praėjusiais metais turėta virš 40 tūkstančių gryno pelno, kuris nepateko į visokių vertelių rankas, bet buvo išmokėta dalis paties nariams dividendų pavidale už akcijas, padėta mūsų mokykloms, jaunimui ir pan. Kur yra susispietę daugiau lietuvių, kredito kooperatyvų steigimas būtų tikrai sveikintinas reikalas.

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,

R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos valdyba, organizuojanti jubiliejinį suvažiavimą Chicagoje. Sėdi iš kairės: vicepirm. dr. V. Tauras, pirm. dr. Step. Biežis, sekr. dr. K. Ambrozaitis.

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Šių metų Darbo dienos savaitgalis lietuvių išeivijos gyvenime yra ypatingai reikšmingas, nes tuo laiku vyksta net keli didžiuliai mūsų visuomeninio gyvenimo įvykiai. Jų tarpe Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga minės 50 metų organizacijos gyvavimo sukaktį, Chicagoje.

Kaip žinia, ši organizacija įsisteigė prieš 50 metų, suregistravusi vos tuziną narių, todėl dabar, minint auksinį jubiliejų, ne tik patiems tos dr-jos nariams yra proga pasidžiaugti dabartiniu savo narių gausumu, bet kartu su jais džiaugiasi ir kiekvienas lietuvis. Ne dėl to, kad gydytojų protestą laikoma pelningiausiu, bet kad lietuvių gydytojai, dirbą patį atsakingiausią, taigi ir sunkiausią intelektualinį profesinį darbą, nesiteisina, kaip daugelis iš mūsų, nuovargiu ar laiko stoka tautinėms pareigoms atlikti.

Jau nuo pat atgimimo laikų lietuvių medicinos gydytojai stovėjo savo tautos sargyboje, teikdami nuolatinę pagalbą ne vien kūno, bet ir dvasios ligonims. Gydė žmones vaistais, patarimais ir savo patriotiniais raštais, spausdinamais "Aušroje", "Varpe" ir kitur. Žadino apsnūdusius iš tautinio miego, kėlė tautos atgimimą.

Kalbant apie lietuvių gydytojų nuopelnus tautai, pavardžių galėtume išvardinti labai daug, pradedami nuo pirmųjų atgimimo vadų: dr. J. Basanavičiaus, dr. V. Kudirkos, dr. J. Šiūpų, gen. med. Gyd. Nagevičiaus jau nepriklausomos Lietuvos kūrime ir visos eilės nuo anų laikų iki pat šių dienų.

Gydytojų Draugija, kad ir būdama profesinės organizacija, nesitenkina pasidalinimu vien medicinos srityje atsietais laimėjimais bei patyrimu, bet skiria daug suvažiavimo laiko gyvybinių tautos klausimų nagrinėjimui.

Prisimenant jų pirmą dr. V. Kudirkos paskelbtus Lietuvos himno žodžius: "Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybė semia," tenka pripažinti, kad mūsų gydytojai pasireiškia sugebėjimu žvelgti tautos ateitį, sekdami atgimimo vadais, tęsdami praeities tautos garbingas tradicijas ir kurdami naujas, pritaikytas laiko dvasiai ir naujų laikų siekimams.

Išėjusios lietuvių gydytojų asmenyje šiandien matome ne vien medicinos daktarą, bet ir politiką, visuomenininką, kultūrininką, žurnalistą, rašytoją, o taip gi ir duosnų tautinių reikalų rėmėją. Visa tai mūsų tautinių idėjų įgyvendinimui sudaro tvirtą pagrindą. Daugelis jų yra stambiais įnašais įsijungę į Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, BALFą ir kitus fondus. Neretai gydytojų matome ir bendrinių org-jų prieškalyje.

Tenka priminti, kad ir Vilties Dr-jos leidžiamos Dirvos istorijoj medicinos gydytojai taip pat paliks gilius pėdsakus, nes dabartinis tos dr-jos pirmininkas dr. Vladas Ramanauskas pradėjo jau antrą kadenciją, nuoširdžiai besirūpindamas lietuviško spausdinto žodžio išlaikymu.

Anksčiau Vilties dr-jos pirmininku buvo dr. Juozas Bartkus, o dabartinis ALGS pirm. dr. Steponas Biežis, dr. V. Paprockas ir daug kitų gydytojų yra įvairiais būdais prisidėję prie Dirvos stiprinimo ir visi jie gyvai reiškiasi tautinėje veikloje.

Iš programos matome, kad ir šiame suvažiavime mūsų gydytojai svarstys lietuvių politinius, kultūrinius, visuomeninius klausimus, aptars būdus ir priemones jų įgyvendinimui. Ta proga gal prisimins, kad jų tarpe dar ne visi yra uoliais savo atgimimo vadų pasekėjais. Dar ir jų tarpe pasitaiko tokių, kuriems tikėtų pritaikyti dr. V. Kudirkos žodžiai: "plačiam daugume mūsų inteligentų pajautimas savosios tautystės yra apmiręs".

Mes tikime, kad Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos vadovybė bei visi aktyvieji nariai įsipareigos dirbti, kad jų tarpe neliktų nei vieno tokio, kurie, anot to paties Kudirkos "Ilg ledais apsikrovę savo krūtines, idant kartais neužtvinksetų širdys, atminus Lietuvą"... Gal, laikui bėgant, ir anuos pažadins dr. V. Kudirkos tebeskambantis Varpas:

Tai skambink "Varpe"! Budink ir šauki graudžiu balsu savo, O kur atrasi tinginį miegalį, Tegul neliudams jį budins gaudimas: Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

E. ČEKIENĖ

Nustokime drožę iešmą

VILIUS BRAŽĖNAS

Iškylus laisvės rezoliucijų minčiai ir jai įgavus pavidalą, laukėme, kad jei ne visi, tai bent kai kurie mūsų veiksniai šį darbą užgirs, jam pritaris ir gal net energingai perims jo vadovavimą. Pagal kai kurių mūsų supratimą, veiksniai, dirbą Lietuvos laisvinimo darbą, tik ir ieško naujų dirvonų tam darbui dirbti. Tačiau laisvės rezoliucijų veikla pradžioje buvo paremta tik paskirų, "nevadovaujančių" organizacijų ir pavienių, partizaninių, kovotojų. Gi dalis mūsų "vadų" bandė komiteto veiklą nuvaizduoti nereikšminga, nenaudinga ir net kenksminga.

Iš šalies žiūrint, nevienam gali kilti mintis, jog veiksmų aktyse Rezoliucijų Komiteto pagrindinis nusikaltimas yra -- veikimas. Veikimas tokiu būdu, kuris reikalauja pilietinės drąsos, politinės vaizduotės ir darbo vietoj prakalbų. Veikimas tokiuoje srityje, kur automatiškai reikalinga apiešti autokratine -- nedemokratinė (mūsų šaliai -- "vadovaujančių veiksmų") sistema ir šauktis į darbą plačiąja išeivijos visuomenė, tuo pačiu iškeliant veiksmų mandato ir darbų apyskaitos klausimą. Neabejotina, jog veiksmų neatsiliepimui į visuomenės lūkesčius įtakos turėjo ir tai, jog iniciatyvos ėmėsi "ne tos partijos" ar "ne tie" žmonės, "ne taip pradėjo, "ne į tuos" veikėjus pirmiausia kreipėsi, na ir panašūs pavergtąjį Lietuvai "gyvybinės reikšmės" turį reiškiniai... Net peršasi mintis, jog mūsų veiksmams galvon neateina, kad dauguma rezoliucijų veikla remiančios visuomenės nei žino, nei rūpinasi, kokios partijos, kokie žmonės komitete veikia. Lygiai kaip visuomenė neklaustų, kurios partijos ir kurie veiksniai vadovauja veiklai: jeigu tik vadovautų, ir vadovautų veiklai, o ne neveiklai. Tuo atveju visuomenė gal ir mąstytų nereikalingą...

Atsiminkime, jog daugumoje esame galingiausiojo pasaulyje krašto piliečiai, tad panaudokime (kol dar galime...) savo teises, ir atlikime pareigą ištirti kiekvieną mums prieinamą balsuotoją, jog pačios Amerikos labui 1964 metais turime išrinkti tokius atstovus ir tokią vyriausybę, kuri ne tik sustabdytų dar likusių laisvų tautų padarimą raudonojo vergijon, bet ir atitaisytų lig šiolei vestą politiką, vykdomą taikos ir sugyvenimo vardu. Visa kita -- visas veikimas, judėjimas, kalbėjimas ir rašymas, nevedas prie viršminėto tikslo, yra tik pliauskalai ir pilstymas iš tuščio į kiaurą. Niekas nieko šiandien nuo bolševikinio jungo neišvaduos, kol Amerikos tautos pakankamas nuošimtis neatsikvošės nuo kairiosios spaudos nusmeginimo, bei nuo paprasčiausio (dėl persotaus gyvenimo) nesusiuvimo tarp balto ir juodo, ir kol pagaliau atsibudę amerikiečiai neišsips iš įtakingų ir istoriją lemiančių vietų užsilikusius "Hissus".

Įvairių tautų tremtiniai, bei pavergtųjų tautų kilmės amerikiečiai aplamai yra lyg Dievo siųsti talkininkai šiam pabudimo darbui. Ypač tremtiniais tai yra šventa pareiga, kaip jie bebandytų nuo jos išsisukti ir išsitiesinti. Jeigu pakankamas skaičius šių grupių asmenų suprastų savo užduotį, pritaikydami skaudų patyrimą esančiai padėčiai galėtų lengvai pasiekti apatiškos visuomenės širdis ir protus, ypač padedant staiga sustiprėjusiam ir vis stiprėjančiam pačių amerikiečių prieškomunistiniam judėjimui. Nėra abejonės, jog raudonųjų agresija vos 90 mylių nuo Amerikos krantų yra padariusi šio krašto šiaip jau nerūpestingus piliečius daugydesniais kad ir Lietuvos tragedijos istorijai... Galvojantiems, jog mūsų permaža, primintina, jog komunistų Amerikoje dar mažiau; jog tiesa skleisti nebūtina turi būti sunkiau, negu aklaplėšišką komunistinį melą.

Tad nenuostabu, jei Washingtono ir New Yorko dvasiniai numuktėlniai susirūpino etninių grupių prieškomunistine veikla ir bando ją nutildyti, net ir tokio senatoriaus Fulbrigho pirštugrą sindami. Ne vien mūsų veiksniai, bet ir kitos organizacijos bei pavieniai asmenys gal pajus spaudimą, gąsdinimą ar viliones, šmeižtus, ir gal šį tą daugiau. Jei mūsų tarpe savo laikų atsirado tokių, kurie nesibijojo nacių ir sovietų, nejaugi mes, gyveną dar laisvame krašte, taip lengvai išsigąsime "liberalų", kurie, patriotiniams amerikiečiams bruzdėti pradėdami, patys baimės pilni.

Mūsų gyvenančių JAV, pareiga dvilypė: Amerikai ir Lietuvai. Šiuo metu mums parankiausias ir prieinamiausias būdas pabudinti amerikiečius komunizmo pavojui, ir tuo pačiu metu atkreipti pasaulio dėmesį į mūsų pavergtųjų brolių likimą bei jų nenumaldomą laisvės troškimą, yra Rezoliucijų Komiteto pradėtas darbas. Ne tik pradėtas, bet ir daugiau negu įpusėtas. Šiuo metu skubi kiekvieno mūsų talka neapsakomai reikalinga. Prisidėkime prie šio darbo patys, reikalaujame jam paramos ir pritarimo iš visų mūsų organizacijų ir jų centrų. Filosofavimas ir šnekalai spaudoje apie vienybę ir vadovavimą turėtų užleisti vietą svarstymams, kas darytina, kaip darytina, kada darytina ir kas jau padaryta. Niekas taip neišryškina vadovų ir nesucementuoja vienybės, kaip darbas; tad be reikalo tikimės vienybės atsiekti prakalbomis ir straipsniais. Ir kam, pagaliau, ta vienybė, jei nenumatome jos panaudoti darbui dirbti? Gi tiek vienybės, kad galėtume apsesti gerai apkrautą, kad ir didelį stalą, pas mus dar yra...

Reikia pasidžiaugti pastaruoju metu vis didėjančiu patriotinių organizacijų ir vadovaujančių visuomenininkų skaičiumi, viešai užgirančių Laisvės Rezoliucijų veiklą ir prisidedančių prie jos. Ypač geras reiškinys, jog bendram darbui nesudaro kliūčių taip vadinamas "politinių pažiūrų" skirtumas, išskyrus, suprantama, mūsų visuomenės kairįjį sparną. Tiesos vardu reikia pasakyti, jog ir ten yra džiuginančių išimčių.

Laisvės Rezoliucijų klausimu ir Lietuvos laisvės bylai ant tvirtesnių ir viltingesnių pamatų pastatyti būtina sąmoningai atlikti pilietinę pareigą 1964 metais. Jau dabar susipažinkime su JAV ir pavienių valstijų galimais kandidatais, įsijunkime į organizacijas, kurios lemia jų garsinimą ir parinkimą, dirbkime partijoje, kurioje priešsovietinis balsas dar gali būti išgirstas pro "draugystės ir sugyvenimo" himnų gaudimą...

1964 metų rinkimuose mūsų visos jėgos, nežiūrint politinės

partijos, turėtų būti įjungtos į darbą už parinkimą griežtų pro-amerikinių -- prieškomunistinių atstovų, kurie ne tiek rėkia apie taiką, kiek rūpinasi pasaulio laisve, Amerikos saugumu ir tuo pačiu, taikos išlaikymu. Turime parinkti tokius valstybės vadovus, kurie nesibijos nusičiudėti Kubos pusėn atsiskę. Jeigu kai kurie amerikiečiai ir nebenori atsiminti, kaip anglų ir prancūzų nusiginklavimas užtikrino jiems Pirmojo ir Antro-

Be žodžių...

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

RICHMAN BROS.

10 STORES IN GREATER
CLEVELAND

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
DONALD B. JOHNSON
FUNERAL HOMES

MARSHALL B. and JAMES H.

BEDFORD, CLEVELAND, AND
THE SURROUNDING TERRITORY

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Barb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AMERIKOS ERELIS IR RUSIŠKASIS LOKYS

Granville Wilson yra įžymus anglų žurnalistas ir rašytojas, kurio straipsniai pasirodė ir amerikiečių spaudoje. Viena tokių straipsnių jis kelia klausimą, kas atsitiks, kai pasitvirtins Anglijoje šiuo metu aktuali diskusijute ma, kuriai daugelis jau linkę patikėti, būtent -- kai Amerikos erelis taikiai nutups šalia rusiškojo lokio.

"Daugelis amerikiečių tą idėją laiko fantastine, net gi neskoninga; tačiau anglai neranda sunkumų tvirtinti, kad tai lengvai gali įvykti sekančių 12 mėnesių bėgyje", rašo Wilson. "Yra net galvojančių, kad tai ne tik galimybė, bet net gi neišvengiamas dalykas."

Remiantis amerikiečių galvoseną ir visuomenės opiniją, ta idėja tikrai atrodo "fantastiška". Retai kuris amerikiečių tiki į sovietų žukius ar jų sutartis. Tiek jų jau buvo sulaužyta ir jomis nesiskaityta, kad nepasitikėjimas yra natūrali reakcija, lydinanti bet kurį naują susitarimą su rusais. Tačiau G. Wilsono keliamas klausimas yra ne iš oro paimtas ir įdomus, ką begalvotume apie jo perspektyvas.

Jei Amerikos erelis taikiai nutūptų šalia rusiškosios meškos, nėra jokių abejonių, kad esamieji tarptautiniai santykiai ir pasaulinė padėtis iš esmės pasikeistų. Atvirai kalbant, tos dvi didžiosios galybės valdytų pasaulį, pasiskirsčiusios zonomis, kuriose jos turėtų laisvas rankas elgtis kaip joms tinka. Kurie

mano, kad taip ir turėtų būti, neatsižvelgiant į visus trukumus ir globalines problemas, kurios kiltų tokiu atveju, Wilsonas jų vardu patiekia du argumentus: viena, kad šiuo metu atominių ginklų lenktynės randasi mirties taške, o jeigu kuri tų dviejų galybių ir turi vienoj ar kitoj specifinėj technologijos srityj persvarą, tačiau tenka sutikti, kad abi turi galimybes sunaikinti civilizaciją ir milijonus gyvybių. Atseit, tokioje kovoje nebūsią nugalėtojų, o tik pralaimėtojų. Antrasis argumentas liečia Raud. Kiniją, šiuo metu visu įnirtimu besistengiančią išvystyti savąją atominių ginklų technologiją. Pagal Wilsoną "vyrai, besidaliną autoritetu Baltuosiuose Rūmuose ir Kremliuje, rodo norą užkirsti kelią atominių ginklų išsiplėtimui į kitas valstybes, kurios rodo mažiau skrupulų jų panaudojimui". Iš tikrųjų, jei imti Raud. Kinijos valdovų pareiškimus už gryną pinigą, jie tikrai nesivaržytų mygtuką paspaudžiant.

Tačiau kitas klausimas, kaip į

tai pažūrėtų tos valstybės, kurios nenorėtų taip lengvai patekti į, anot Wilsono, "geravališką autokratiją, Amerikos ir Sov. Sąjungos apjungtą". Tos valstybės, be abejo, prarastų savo laisvę ir liktų tik rikiais didžiųjų šachmatų lentoje. Tačiau ir jų tarpe yra galvojančių, kad klausimas vertas dėmesio, jei tai yra išeitis atominiam karui išvengti.

Tokie tai garsaus Wilsono samprotavimai. Tuo tarpu tik laikas galės pasakyti, kiek tose idėjose yra tvirtesnės substancijos. Diskusijos šiuo metu vyksta dėl laipsniško atominių ginklų bandymo uždraudimo sutarties. Tos sutarties oponentai tvirtina, kad Amerika yra įvelta į pinkles ir kad ją bus prarasta daugiau, nei laimėta. Užtarėjai gi dėsto, kad tai pirmas žingsnis į tempų santykių atlyžimą ir paruošimą kelio į sunkiai atsiekiamą taiką.

Amerikos vyriausybė išnaudoja visą turimą įtaką, kad paveiktų kongresą pasisakyti už su-

tartį. O Chruščiovas tuo tarpu, vasarodamas Jugoslavijoje, nesivaržydamas kartoją, kad komunizmas palaidos kapitalizmą. Tik šį kartą ne šūpėle, kurių rusai ir sau nespėja pasigaminti, o naujais produkcijos planais, kuriems įvykdyti reikia -- laiko ir pinigų. O tai suteikti gali apamintieji kapitalistai -- laikinos taikos vardu.

CHICAGOS NEOLITUANŲ
IDOMI SUEIGA

Rugpiūčio 9 d. Chicagos neolituani turėjo sueigą, į kurią prisirinko netikėtai gausus būrys studentų. Susirinkimas aptarė ateinančios stovyklos (rugpiūčio 24 - rugsėjo 2 d.) ir kitus savo reikalus. Po pranešimų ir korporacijos reikalų aptarimų, įvyko studentų paruošta meninė programa. Šios programos būna įdomios ir visada dalyvaujančius nu-teikia linksmi ir draugiški.

Jonas Valkiūnas programą pradėjo su daina "Ruduo". Turėdami savo išleistą dainorėlį, dainavome visi. Lietuviškos dainos ir eilėraščiai skambėjo per visą programą.

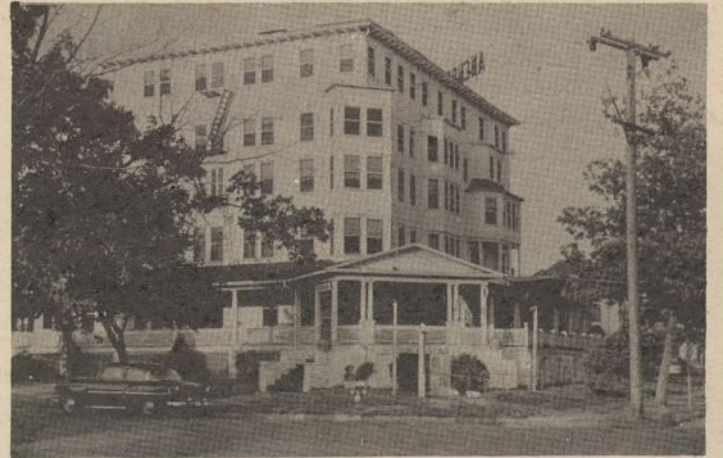
Romas Stakauskas humoristinėje formoje papasakojo, kaip kunigaikštis Gediminas įkūrė Vilnių, kaip kunigaikštis Kęstutis paviliojo Birutę ir kaip kunigaikštis Vytautas pabėgo iš kryžiuočių kalėjimo. Meninės programos išpildyme dar dalyvavo Valentinas Krumplys, Saulius Račkauskas, Cijūnėlis ir kiti.

Iš sueigos skirstėmės gera nuotaika, laukdami kitos tokios kultūringos, linksmos ir draugiškos sueigos.

Birutė Šlaugutė

GREETINGS and BEST WISHES
COUNCILMAN
STEPHEN E. GASPAR
WARD 29th

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

Korpi Neo-Lithuania Chicagos skyriaus valdyba. Sėdi iš kairės: juniorių magistra R. Jurkūnaitė, pirmininkas R. Mulokas, sekretorė S. Norkutė. Stovi: vicepirm. Š. Gotceitas, ižd. J. Andrašius, vald. narys J. Valkiūnas ir juniorių tėvūnas A. Saulis. V. Noreikos nuotrauka

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(12)

— Taip? Žinai? Iš kur, Raidai! Užsidegu cigarete.
— Jau vakar jos nebuvo.
Roogas šypteli. Ir klausia:
— Kur ji dabar?
— Greičiausiai suimta arba atleista. Valentinas sėdasi priešais mane.
— Netiesa, Robertai!
— Tikrai? Tai ir aš nežinau.
— Kur Margita, Raidai!?
— Drauge Roogai, juk aš pasakiau! Roogas vėl nusikosi.
— Sakyk, Raidai, ką tu žinai ir kiek?
— Tik tiek, kad Margitos vyras prieš keletą dienų buvo suimtas.
— Taip? Dabar jau aišku. O kas gi buvo Margitos vyras? Policininkas?
— Aš manau.
— Pažinai tu jį?
— Ne.
Roogas kreipiasi į Valentina.
— Atrodo, reikalias aiškus. Aš tik nežinojau, kad tasai žmogėnas buvo anksčiau suimtas. Ar šitas faktas tau buvo žinomas, Valentinai?
— Taip. Tą aš žinojau. Bet man dar ne visai aišku, kad iš mūsų įstaigos dingo visa eilė žmonių, ir būtent, kaip tik Raido draugai.
— Sakyk, Valentinai!
— Visai paprastai, Raidai. Pirmiausia Juras, paskui Silvija, dabar Margita.

— Juk jie visi suimti!
— Ne — kaip tik ne! Mums tik viena neaišku, kiek tu prisidėjai ir pagelbėjai, kad jie dingtų.
Roogas atsistoja.
— Čia jau ne mūsų reikalas, Valentinai. Tam mes turime specialias institucijas. Be to, Raidas tau gali atsakyti, kodėl Herbertas ir Linda dar tebėra įstaigoje — juk jie irgi Raido draugai! Baikim, Valentinai.
— Bet juk draugas Hoffas nori...
Roogo veidas apsiniaukia.
— Tuo tarpu aš esu įstaigos viršininkas, Valentinai — tekstilės įmonių vedėjas, bet ne NKVD tarnautojas! Tegū kiekvienas atlieka visų pirma savo pareigas! Neužmiršk — aš pats nuo savo jaunystės priklausiau komunistų partijai ir kovojau Ispanijoje, kai tuo tarpu Hoffas — buvo fabrikantas! — Atsisukdamas į mane: — Gali eiti namo, Raidai. Aš dar turiu pasitarti su Valentinu!

*

Elfi pakyla eiti namo, bet ją dar sulaikiau. Ji negalinti eiti viena nakčia, o aš per daug pavargęs, kad palydėčiau.

Beveik be garso prasiveria vartai, ir netrukus po to beldimasis į duris. Priešais mane skurdžiai apsitaisiusi moteris, pusiau veidą pridengusi skara.

— Ar tamsta Robertas Raidas?

— Taip. Kas tamsta būsi?

— Aš — ak, juk visai nesvarbu! Aš atradau laišką, adresuotą Jums. Štai jis, — ji paduoda man aptrintą vošką ir pati išbėga.

Įėjęs į kambarį atplėsiu laišką ir skaitau:

"Gybuliniame vagone, Tallinn, 16. 6. 41.

Mielas Robertai!

Kai tave pasieks šis laiškas, aš jau būsiu negyvas. Vos keletas valandų skiria mane nuo didžiosios nežinios. Ir dėl to aš tau rašau. Užvakar naktį mes buvome išrauti iš lovų — mano tėvai ir aš. Aš nesakau pažadinti iš miego, nes mes jau buvome anksčiau pabudinti, nors pavėluotai. Mums buvo duota 15 minučių laiko apsirengti ir susidėti, vėliau buvome pakrauti į sunkvežimį ir nuvežti į uosto stotį. Motiną nuo mūsų atskyrė. Vakare tėvas mirė,

gavęs širdies smūgį. Jo lavonas vis dar tebėra vagone — suimtujų skaičius turi būti išlaikytas! Mūsų vagone yra 51 asmuo: 3 mokyklų vedėjai, 4 mokytojai, 5 pirkliai, 1 knygrišys, 1 pensininkas, 3 tarnautojai, 3 pardavėjai, 1 firmos atstovas, 2 policininkai, 1 fabrikantas, 1 batsiuvis, 2 siuvėjai, 1 mėsininkas, 1 vaistininkas, 2 inžinieriai, 4 valdininkai, 1 šoferis, 1 futbolistas, 1 kelneris, 1 namų sargas, 1 muzikantas, 9 darbininkai, aš pats ir mano mėsos tėvas. Visi estai. Vagone kvapai nepakeliami, nes visi savo reikalus atlieka pro vieną skylę vagono grindyse. Mes išbadėję, o troškulys tiesiog varo iš proto. Kaitra nepakeliamą.

Ką tau dar pasakyti? Pasakyti tau turiu labai daug, bet viskam jau pervėlu. Tik turiu pastebėti — tu buvai teisingas, ne aš. Ir ne tiek tu, o greičiau Willu ir Justas. Mes norėjome gerai gyventi, puikiai uždirbti prekiaudami su rusais (Laiško autorius buvo žymaus Tallinne prekybininko sūnus. — Vert.). Bet mes pamiršome tautą ir tėvynę — mes tegalvojome tik gerai apie save ir savo pelną. Taip, mes tenorėjome tik gerai uždirbti, kai kiti troško kovoti! Čia glūdi mūsų kaltė ir mirtina nuodėmė!

Šiandien tave mačiau stoty. Tu manęs nepastebėjai. Iš to žinau, kad tu dar gyvas. Kalbama, kad šiandien traukiniai pagaliau išeis. Šį laišką išmečiau pro langą — jeigu suras jį koks estas, laišką tau tikrai perduos. Tokia žmonių minia susirinkusi stoty! Mes vyrai paženklinai kaip "suimtieji", ir mūsų vagonas pažymėtas "A" raide. Moterys laikomos tik tremiamomis ir jų vagonai paženklinai "B" raide. Gal šis laiškas gali tau ir pakenkti, jeigu jis pateks į ne tas rankas, bet aš visai netikiu, kad tau kas nors iš viso gali pakenkti.

Aš mirsiu. Nenoriu vykti į Sibirą kaip vergas ir būti rusų nukamuotas. Tik ne aš! Vos tik pajudėjus traukiniui, skustuvu persipiausiu sau arterijas. Aš nieko nebijau. Alfas, Villu, Arno, Kalle ir Woldi jau manęs laukia anapus. Gal ir daugiau draugų. Jeigu dar ne jūs visi anksčiau ar vėliau paseksite mūsų pėdomis.

Sudiev. Tegū Dievas saugoja mūsų tautą ir tėvynę! Petras"

(Bus daugiau)

DALYVAUKITE TREČIOJE VISUOTINOJE LATVIŲ DAINŲ ŠVENTĖJE Clevelande nuo rugpiūčio 30 iki rugsėjo 2 d.d.

Penktadienį, rugpiūčio 30 d.

MENO KŪRINIŲ IR PRITAUKOMOJO MENO IŠDIRBINIŲ PARODA
Atidarymas 7 val. v., uždarymas rugs. 2 d. 12 val.
Public Auditorium, E. 6th St. ir Lakeside Ave.
Įėjimas laisvas.

Šeštadienį, rugpiūčio 31 d.

SPORTO ŽAIDYNĖS, dalyvaujant rinktinėms JAV ir Kanados krepšinio ir tinklinio komandoms, 11 val. ryto. Eastabrook Recreation Center, 4125 Fulton Rd. Bilietai 1.50 dol.

TEATRO VAIDINIMAS -- Clevelando Dauguvos Vanagų teatro statomas M. Ziverto veikalas RŪDA 1.30 val. Bohemian National Home, 4939 Broadway Ave. Bilietai 2.50 - 1.00 dol.

PROF. JAZEPO VITOLIO KŪRINIŲ KONCERTAS kompozitoriaus 100 m. gimimo sukakčiai paminėti. Dalyvauja žymūs latvių muzikai: pian. Hugo Strauss, sopr. Mirdza Grimma-Strauss, smuik. prof. A. Ruševics, stygų kvartetas: prof. A. Ruševics, prof. R. Mikelsons, Ž. Dumpis, J. Adamsons, Kalamazoo choras "Dziesmu Vairogs", dir. Arn. Kalnajs
5 val. p.p. SEVERANCE HALL, 11001 Euclid Ave.
Bilietai 4.00 iki 1.00 dol.

LIAUDIES ŠOKIŲ FESTIVALIS, dalyvaujant 300 šokėjų iš 20 žymiausių JAV ir Kanados tautinių šokių grupių. 8 val. vak. Arena, 3717 Euclid Ave.
Bilietai 2.50 dol., moksleiviams 1.00 dol.

SUSIPAŽINIMO VAKARAS-BALIUS 10.30 val. vak. iki 2 val. nakties, Sheraton Cleveland Hotel Gold Room salėje.
Bilietai 1.50 ir 1.00 dol.

Sekmadienį, rugsėjo 1 d.

RAŠYTOJŲ PARADAS, dalyvaujant 15 autorių su poezijos ir prozos kūriniais, 10 val. ryto Sheraton Cleveland Hotel, Gold Room salėje. Bilietai 1.50 ir 1.00 dol.

DAINININKŲ EISENA į koncerto vietą 1.45 p.p. prasidės prie Memorial Fountain, tarp Rockwell ir St. Clair, prie Public Square. Dalyvaus 40 chorų su plakatais ir vėliavomis.

BENDRAS KONCERTAS, dalyvaujant 1600 dain., 50 muzikų sąstato orkestrui ir solistams. R. Dzilna - Zaprauska ir Dr. J. Klavinš, vyr. dirigentai B. Skulta, A. Kalnajs, A. Purvs, Public Auditorium didžioje salėje. Bilietai 5.50 iki 2.00 dol.

DIDYSIS ŠVENTĖS BALIUS

8 val. vak. Sheraton Cleveland Hotel trijose salėse. Bilietai 3.00 dol.

Pirmadienį, rugsėjo 2 d.

JAUNIMO PARENGIMAS aktualiems klausimams aptarti.
10 val. ryto Sheraton Cleveland Hotel. Bilietai 1.00 dol.

LATVIŲ SENOBINĖS VESTUVIŲ APEIGOS su dainomis ir šokiais. Autorė ir režisierė Lidiya Gleške. Bilietai 2.50 - 1.00 dol.

DAINŲ ŠVENTĖS INFORMACIJOS BIURAS Sheraton Cleveland Hotel (Tel. Tower 1-8040) veiks nuo ketvirtadienio rugs. 29 d. 6 val. vak. Ten bus gaunami bilietai visiems parengimams, dainų šventės vadovas, ženkliai ir dainų šventės propagandiniai pašto ženklai.

Bilietai taip pat bus gaunami parengimų vietose vieną valandą prieš pradžią.

Rengimo Komitetas

LATVIŲ DAINŲ ŠVENČIŲ TRADICIJOS

Trečiosios visuotinos latvių dainų šventės JAV paruošiamieji darbai, kurie tęsiasi per trejetą metų, eina į pabaigą. Prie Clevelando centro didžiųjų viešbučių suplėšusios Latvijos vėliavos, gatvėse ir aikštėse sumirgės dainininkų ir dainininkių tautiniai rūbai, suskambės latvių kalba, kaip savo laikų Chicagoje, New Yorke, Indianapolis, Toronte, Milwaukee ir kitur, kur iki šiol vyko visuotinos arba apygardinės latvių dainų šventės.

Šiemet sukanka 90 m. nuo pirmos visuotinos dainų šventės. Tokių caro laikais buvo surengta penkios, nepriklausomybės laikais -- keturios, o šiaurės Amerikos kontinente šioji bus trečioji, reiškia iš viso dviliktoji. Ne veltui jau kelinti metai kruopščiai ruošiamas "Latvių dainų švenčių istorija". Čia norėtusi sustoti prie būdingiausių šio ilgo, margo ir įvairenybių kupino laiko posmo etapų.

1873 m. birželio 26 d. Rygoje pirmai visuotiniai latvių dainų šventei susirinko 45 mišrūs ir vyrų chorai su 1003 dain. iš visų Latvijos sričių. Šioje šventėje pirmą kartą suskambėjo K. Baumanio kompozicija "Dievs, svēti Latviju" (tuomet buvo giedama "Baltiju"), kuriai buvo skirta tapiti nepriklausomos Latvijos himnu.

Dainų švenčių idėją iš Vokie-

tijos parsivežė Valkos mokytojų seminarijos direktorius Janis Cimze (1814-1881), kuris ten studijavo. Jo auklėtiniai -- latviai ir estai -- pirmieji ėmėsi chorų organizavimo, nes buvo tvirtai apsiginklavę ne vien visuotinu, bet ir muzikaliu išsilavinimu. Cimze iš viso paruošęs apie 400 naujo tipo mokytojų, kurių vyriausias obalsis buvo -- tarnauti savo tautai. Jų pasklidimas po visą Latviją įnešė visuomenėje naują dvasią ir atlingumą, ypač dainos ir muzikos srityje.

Repertuaras pirmose penkiose šventėse nebuvo vien tik latviškas, bet dalis susidėjo iš svetimtaučių, ypač vokiečių, kūrinių. Bažnytinė muzika, kuri sudarė apie pusę visos programos, buvo ištisai svetima, nes latviai šioje srityje savo kompozicijų dar neturėjo. Tiksliai šeštoje šventėje -- pirmoje nepriklausomoje Latvijoje -- gavo pilnai pasireikšti latvių tautos dvasia ir repertuaras buvo grynai latviškas.

Dainų švenčių materialiniai ir meniniai pasisekimai buvo nepaprastai dideli ir metai po metų augo. Latvių muzika išsivystė visose šakose. Bendriems chorų koncertams ėmė tartininkauti orkestrai ir solistai, kaip vokalistai, taip ir instrumentalistai, gimė kantatos su solistais ir orkestru, prasidėjo kompozicijų

konkursai ir premijavimai, ir visai davė gražių vaisių. Lygia-grečiai su dainų šventėmis buvo ruošiami įvairūs kito pobūdžio kultūriniai rengimai, suvažiavimai, rašytojų dienos, miesto ir kaimo gyventojų susipažinimo ir susiartinimo pobūdžiai. Tai buvo įvykiai, kurie šventėms pasi- baigus, davė jų dalyviams dvasinio peno ir paskatinimo sekančioms šventėms.

Nesunku suprasti, kokios didelės reikšmės šie rengimai turėjo latvių tautinės dvasios ir sąmonės ugdyme. Tai buvo rakštis akyse tiek rusų administracijai, tiek vokiečių sluoksniams, kurie prieš rusifikacijos periodą turėjo lemiamos įtakos latvių tautai. Dažnai teko eiti aplinkiniiais keliais, kad išgauti šventei leidimą. Pav., dvi dainų šventes leido rengti neva Vidžemės prijungimo Rusijai 200 m. sukakčiai paminėti. Tačiau tai nesudarė įtakos latvių švenčių pasisekimą.

Kaip augo šis latvių tautai brangus judėjimas, teparodo bent statistiniai duomenys. 1 šventėje (1873 m.) dalyvavo 45 chorai su 1003 dain., 2-je -- (1880m) 66 chorai su 1624 dain. 3-je (1888 m.) 117 chorų su 2618 dain., 4-je (1895 m.) 203 chorai su maždaug 4000 dain. ir 14 orkestrų su 200 muzikų.

Numatyti laiku surengti 5 šventės (1904 m.) sutrukdė rusų-japonų karas, 1905 m. revoliucija ir reakcija, nors šiai šventei jau buvo užsiregistravę apie 9000 dain. Sąlygoms palengvėjus, 5 šventė buvo surengta 1910 m. dalyvaujant 82 chorams su 2300 dain. Repertuare buvo beveik išimtinai latvių kompozitorių naujadarai, o 100 muzikų sąstato orkestras atliko žymių latvių kompozitorių simfoninius kūrinius.

I Pas. karas, kovos už nepriklausomybę ir naujosios valstybės kūrimo darbas kuriam laikui nutraukė tą kultūrinį judėjimą. 6 dainų šventė įvyko tik 1926 m. birželio 19-21 d. Užtat per tą laiką nepaprastai plačiai ir giliai išbujojo tautinio atgimimo ir kultūrinio išsivystymo idėja. 6 šventėje dalyvavo 154 mišrūs ir 4 vyrų chorai, iš viso 6526 dain. ir 16 kariškų orkestrų su 420 muzikų. Su šia ir visomis sekančiomis dainų šventėmis buvo surišti operų, baleto ir teatrų spektakliai, simfoninės ir kamerinės muzikos koncertai ir daug kito pobūdžio rengimų. Repertuaras, dabar jau grynai savas, darėsi vis sudėtingesnis, reikalaujantis daugiau darbo iš dirigentų, chorų, orkestrų ir solistų, verčiantis siekti vis aukštesnių laimėjimų.

Augant reikalavimams ir uždaviniams buvo pribrendęs reikalas įsteigti latvių dainų švenčių draugiją (1930 m.), kuri rengė visas tolimesnes šventes. Repertuaras irgi ėjo vis platin, taip kad bendram koncertui jau nebeužteko vienos dienos, bet jį teko skaldyti į dvi arba net tris.

7 šventė įvyko 1931 m. birželio 20-22 d. su 282 chorais ir 12,000 dain. Programoje -- 53 dainos, dalyvaujant lietuviams ir estams, kiekvienai tautybei su 2 dainomis.

1933 m. vasarą 8 šventėje dalyvavo 200 chorų su apie 11.000 dain.

Viršūnę pasiekė 9 dainų šventė 1938 m. su 400 chorų ir maždaug 16.000 dain. Šventė vyko Uždauguvyje, naujai įrengtoje Pergalės aikštėje (Uzvaras laukums). Neišdildomą įspūdį paliko šių keliolikos tūkstančių dainininkų eisena per miestą ir per Dauguvos tiltą į koncerto vietą. Toks masinis ir puošnus tautinių rūbų paradas dar nebuvo matytas. Tai buvo paskutinė visuotinė dainų šventė nepriklausomo-

je Latvijoje -- sekančios jau netebeto sulaukti.

Turimomis žiniomis okupantų parėdimu Latvijoje surengė porą dainų švenčių. Programoje daugiausiai rusų ir kitų tautų dainos ir šokiai, "viespačių" garbinimas, ir tik vos pusė latvių kompozitorių kūrinių. Apie dalyvių skaičių žinios labai prieštaraujančios.

Dainos atgimimas tremtyje

liudyja, kad choro dainavimas -- tai esminė tautinės kultūros dalis.

Garbinga pareiga surengti trečią visuotinę latvių dainų šventę tremtyje -- po Chicago ir New Yorko -- ši kartą atiteko Clevelandui. Reikia tikėtis, kad ir šioji šventė bus vėl žingsnis pirmyn. Apie tai įsitikinsite atsilankę.

EMILS SKUJENIEKS

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS. NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

**GEORGE
McCARTHY**

GREETINGS and BEST WISHES
**TRIANGLE STAMPING
COMPANY**

5101 Carnegie Ave.

HE 1-0282

GREETINGS and BEST WISHES
NORWOOD DRUG, INC.

Geras recepto išpildymas yra svarbiausia mūsų pareiga

RECEPTŲ SPECIALISTAS

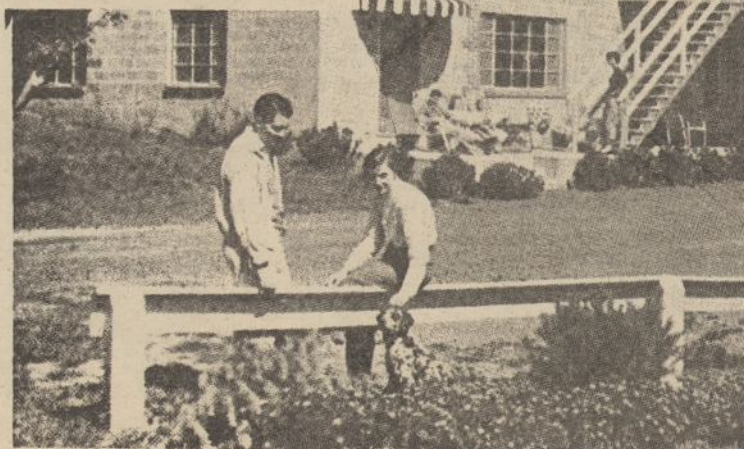
6411 Superior Ave.

HE 1-1035

ECHO VALLEY

Lietuviai savininkai
ELENA ir JULIUS GARMAI
Visus malonius kviečia atvykti
iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY
ECHO LAKE, P.A.
Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

**DŽIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ
POCONO KALNUOSE.**

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.

Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

SPORTO DIENOS

Vid. Vakarų sporto apygardos lengv. atletikos pirmenybių pasekmės

Duodame 1963 m. Vidurinių Vakarų Sporto Apygardos Lengvosios Atletikos Pirmenybių įvykių 3 m. rugpiučio 10-11 d. Clevelande, techniškas pirmųjų anturų vietų pasekmės. Pačių varžybų aprašymas tilpo Dirvos Nr. 95 (3 m. rugp. 19 d.).

Pirmenybių metu buvo pagerinti 7 Vid. Vak. Sporto A-dos pirmenybių rekordai: 3 moterų, 2 jaunių C ir po 1 mergaičių B ir jaunių A klasėse. Prieauglio A klasei priklauso nevyresni kaip 1945 m. gimimo; prieauglio B klasei -- nevyresni kaip 1948 m. gimimo; prieauglio C klasei -- nevyresni kaip 1951 m. gim. ir prieauglio D kl. -- nevyresni kaip 1953 m. gimimo. Prieauglio D klasėse visos pasekmės yra automatiškai nauji apygardos pirmenybių rekordai.

Paaikškinimai: rekordai, kadangi pirmenybės šioje klasėje vyko pirma kartą. * Žvaigždutė prieš rungties pavadinimą -- reiškia naują VVSA-dos pirmenybių rekordą. ** Dvi žvaigždutės prieš rungties pavadinimą reiškia -- naują Š. Amerikos lietuvių rek. (A) Po pavarės -- reiškia Chicago LSK Aras. (Ž) Po pavarės -- reiškia Clevelando LSK Žaibą.

VYRU KLASĖ

100 yd. bėgimas

1. E. Aleksejūnas (A) 10.4 sek.
2. K. Barys (Ž) 11.1 sek.

220 yd. bėgimas

1. E. Aleksejūnas (A) 23.5 sek.
2. V. Stoškus (Ž) 25.0 sek.

880 yd. bėgimas

1. K. Barys (Ž) 2:05.7 min.
2. J. Kolovicius (Ž) 2:06.4 min.

Šuolis į tolį

1. A. Motiejūnas (Ž) 18' - 11 1/4"
2. V. Stankus (Ž) 16' - 5"

MOTERŲ KLASĖ

50 yd. bėgimas

1. D. Čiurlionytė (Ž) 6.6 sek.
- 2/3. A. Karaliūtė (Ž) 6.6 sek.
- L. Juodytė (Ž) 6.6 sek.

* 100 yd. bėgimas

- 1/2. V. Mookutė (Ž) 12.4 sek.
- D. Čiurlionytė (Ž) 12.4 sek.

* 200 yd. bėgimas

1. D. Čiurlionytė (Ž) 25.1 sek.
2. V. Mookutė (Ž) 25.6 sek.

** 90 m kliūtinis bėgimas

1. V. Mookutė (Ž) 13.5 sek.
2. D. Čiurlionytė (Ž) 14.2 sek.

Šuolis į tolį

1. V. Mookutė (Ž) 15' - 9"
2. L. Juodytė (Ž) 15' - 7"

Šuolis į augstį

1. V. Mookutė (Ž) 4' - 6 1/2"
2. D. Čiurlionytė (Ž) 4' - 4"

Rutulys (4 kilo)

1. D. Čiurlionytė (Ž) 26' - 7"
2. A. Karaliūtė (Ž) 26' - 0"

Diskas

1. D. Jurgaitytė (Ž) 78' - 3"
2. A. Karaliūtė (Ž) 64' - 9 1/2"

Beisbolo sviedinukas

1. D. Jurgaitytė (Ž) 168' - 2"
2. V. Mookutė (Ž) 135' - 11"

JAUNIŲ A KLASĖ

100 yd. bėgimas

1. V. Premeneckas (Ž) 11.0 sek.
2. V. Savičius (A) 11.2 sek.

Šuolis į tolį

1. S. Venclauskas (Ž) 18' - 11 1/2"
2. V. Savičius (A) 18' - 11"

Šuolis į augstį

1. L. Juodvalkis (Ž) 5' - 6"
2. V. Laniuskas (Ž) 5' - 5"

Diskas (High School)

1. J. Lipnevičius (Ž) 116' - 3"
2. A. Koklys (Ž) 98' - 1"

* 180 yd. kliūtinis bėgimas

1. V. Stoškus (Ž) 22.8 sek.
2. L. Juodvalkis (Ž) 23.6 sek.

JAUNIŲ B KLASĖ

75 yd. bėgimas

1. J. Stankus (Ž) 10.1 sek.
2. J. Degutis (Ž) 10.4 sek.

Šuolis į tolį

1. J. Stankus (Ž) 14' - 7 1/2"
2. A. Žardinskas (Ž) 13' - 3 1/2"

Šuolis į augstį

1. J. Degutis (Ž) 4' - 7"
2. J. Stankus (Ž) 4' - 3"

Rutulys (8 lbs.)

1. A. Žardinskas (Ž) 27' - 8 1/2"
2. L. Stempužis (Ž) 26' - 8 1/2"

MERGAIČIŲ B KLASĖ

50 yd. bėgimas

1. M. Jokūbaitytė 7.1 sek.
2. R. Jokūbaitytė 7.5 sek.

* Šuolis į tolį

1. M. Jokūbaitytė 14' - 4"
2. Ž. Neimaitė (Ž) 10' - 10"

Šuolis į augstį

1. M. Jokūbaitytė 4' - 2"
2. R. Jokūbaitytė 3' - 8 1/2"

JAUNIŲ C KLASĖ

50 yd. bėgimas

1. L. Stempužis (Ž) 7.1 sek.
2. S. Premeneckas (Ž) 7.2 sek.

Šuolis į tolį

1. S. Premeneckas (Ž) 13' - 2 1/2"
2. L. Stempužis (Ž) 12' - 8 1/2"

* Šuolis į augstį

1. L. Stempužis (Ž) 4' - 5"
2. A. Bielinis (Ž) 4' - 3"

Beisbolo sviedinukas

1. A. Bielinis (Ž) 188' - 9"
2. L. Stempužis (Ž) 180' - 11"

* Rutulys (6 lbs.)

1. L. Stempužis (Ž) 31' - 1 1/2"
2. A. Bielinis (Ž) 29' - 5 1/2"

MERGAIČIŲ C KLASĖ

50 yd. bėgimas

1. R. Jokūbaitytė (Ž) 7.3 sek.
2. E. Giedraitytė (Ž) 8.1 sek.

Šuolis į tolį

1. R. Jokūbaitytė (Ž) 11' - 11 1/2"
2. E. Giedraitytė (Ž) 11' - 5 1/2"

Šuolis į augstį

1. R. Jokūbaitytė (Ž) 3' - 8 1/2"
2. E. Giedraitytė (Ž) 3' - 7 1/2"

Beisbolo sviedinukas

1. E. Giedraitytė 94' - 7 1/2"
2. R. Jokūbaitytė 68' - 7"

JAUNIŲ D KLASĖ

** 40 yd. bėgimas

1. S. Premeneckas (Ž) 5.9 sek.
2. B. Kazėnas (Ž) 6.3 sek.

* Šuolis į tolį išibėgus

1. S. Premeneckas 13' - 6 1/2"
2. B. Kazėnas (Ž) 11' - 10"

* Šuolis į tolį iš vietos

1. S. Premeneckas 6' - 6"
2. B. Kazėnas (Ž) 6' - 3"

** Beisbolo sviedinukas

1. S. Premeneckas 166' - 0"
2. B. Kazėnas 135' - 0"

MERGAIČIŲ D KLASĖ

** 40 yd. bėgimas

1. E. Giedraitytė 6.2 sek.
2. L. Vasiliauskaitė 6.7 sek.

* Šuolis į tolį išibėgus

1. E. Giedraitytė 11' - 9 1/2"
2. L. Vasiliauskaitė 11' - 5"

* Šuolis į tolį iš vietos

1. L. Vasiliauskaitė 6' - 4"
2. E. Giedraitytė 6' - 4"

Beisbolo sviedinukas

1. E. Giedraitytė 96' - 5"
2. L. Vasiliauskaitė 86' - 7"

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIUČIO 31 ir RUGSĖJO 1 D.D. -- Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas Linkų vasarvietėje Christiana Lodge, Edwardsburg, Mich.

RUGPIUČIO 31 - RUGSĖJO 1 D. Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos 50 metų jubiliejinis suvažiavimas Conrad Hilton viešbutyje.

RUGSĖJO 1 D. Laisvosios Lietuvos laikraščio gegužinė Spaičio darže, Willow Springs, Ill.

RUGSĖJO 1 D. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago skyriaus piknikas Bučo darže, Willow Springs, Ill.

RUGSĖJO 1 D. Fraternitas Lituanica pobūvis South Shore Country klube.

RUGSĖJO 3-8 D.D. Santaros Šviesos Federacijos suvažiavimas Tabor Farmoje, Sodas, Mich.

RUGSĖJO 8 D. 7:30 val. vak. Chicago Skautų Vyčių draugovės laužas Marquette Parke.

RUGSĖJO 14 D. Amerikos Lietuvių Tarybos direktorių suvažiavimas Don Varnas Posto patalpose.

RUGSĖJO 15 D. Lietuvių Agromų Sąjungos gegužinė F. ir V. Manelių ūkyje 138th and State Rd., Lockport, Ill.

RUGSĖJO 22 D. 1:00 val. p.p. Chicago Lietuvių Žagarės Klubas susirinkimas Dirko svetainėje, 4500 So. Talman.

RUGSĖJO 28 D. AL Montesori Draugijos balius Balio Pakšto svetainėje, Baliaus pelnas skiriamas atidarojams Lietuvių Vaikų Nameliams.

RUGSĖJO 28 D. 8 val. vak. Krivulės Klubas metinis kultūrinis rengimas parapijos salėje, 1500 So. 49th Court, Cicero, Ill.

RUGSĖJO 28 D. sol. Nerijos Linkevičiūtės dainų ir arių rečitalis Jaunimo Centre.

RUGSĖJO 28 D. Skautų ir krivulės klubo metinis vakaras Cicero lietuvių parapijos salėje.

RUGSĖJO 29 D. Marijos Nekalt. Pr. Seserų Cicero Rėmėjų madų paroda Jaunimo centre.

SPALIO 5 - 13 D. Jaunųjų dailininkų meno kūrinių paroda Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre. Parodos atidarymas spalio 5 d. 7 val. vakaro.

SPALIO 5 D. Lietuvos Dukterų vakarienė Jaunimo centre.

SPALIO 5 D. "Lituanicos" skautų tunto vakaras rengiamas Tėvų Komiteto Balio Pakšto salėje.

SPALIO 6 D. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago Skyriaus ruošiamas Vilniaus diena Jaunimo Centre.

SPALIO 12 D. Lietuvių Gailingųjų Seserų S-gos tradicinis rengimas, Western Ball Room salėje.

SPALIO 12 D. -- gyv. D. Britanijoje lietuvių linksnų vakaris, B. Pakšto salėje.

SPALIO 13 D. Chicago skautininkų Ramovės muzikos ir literatūros pobūvis Balio Pakšto svetainėje.

SPALIO 19 D. Ateitininkų sen-draugių tradicinis Rudens vakaras Jaunimo Centre.

SPALIO 26 D. 8 val. vak. socialistės Aldonos Stempužienės koncertas, ruošiamas Santaros-Šviesos Federacijos Jaunimo Centre.

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

UNITED PROVISION

2269 ST. CLAIR AVENUE MA 1-6125
CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

BEST WISHES

**THE LINDSEY
SANITATION CO**

SANITATION SERVICE
MAINTENANCE SUPPLIES
JANITORIAL EQUIPMENT

"FOR COMPLETE DEPENDABLE
SANITATION"

393 East 131st Street MU 1-8000

EAGLE STAMPS ADD TO YOUR SAVINGS AT MAY'S!

MAY'S BASEMENTS

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMATOWN
SOUTHGATE

Viešbučiui sutartį anuliavus pirkinys iš
garsios gamyklos!

Žinomos kokybės
švelnūs

VIEŠBUČIŲ MATRACAI
ir

**spyruoklių
dėžės**

ABU už vieną
žemą kainą!

59.90

39.90 VIENAS
(jei perkama atskirai)

LENGVOS
IŠSIMOKĖJIMO
SĄLYGOS
**NEREIKIA
INAŠO**

* Pilno svorio 8 uncijų apvalkalas ilgesniam dėvėjimui.

* Švelnus paviršius, pirkėjų labai reikalaujamas.

* Išreguluotos plieno spiralės išsinešui puikiai atramai.

* Nelūžtami, pritaikyti šonai papildomai atrakcijai.

* Pilna garantija gamybiniam defektams

* Specialiai pagaminti, kad atitiktų viešbučių reikalavimus.

* Skubėkite! Pasinaudokite pirmenybe šio nepaprasto pirkinio.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... skambinti CHerry 1-3070

BASEMENT BEDDING DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMATOWN

MILDA GULBINSKAITĖ-LENKAUSKIENĖ -- Moters Pasaulio redaktorė Clevelando Tėvynės Garsų radijo programoje. Šios jos skaitytos temos per radiją susilaukė klausytojų gyvo susidomėjimo: Moters elegancija; Prisikėlimo šventė Lietuvoj ir svetur; Mona Liza ir nūdienės moters portretas; Motina istorijos lapuose ir gyvenimo kasdienybėje; Tyla pavasario pavojai; Ar reikalingas aukštasis mokslas namų šeimininkei; Menas po modernizmo skraiste; Jaunimui -- baigiančiam mokslą. Kitos lietuvių radijo programos, norinčios gauti šių visų ar atskirų temų kopiją juostoje (kiekviena tema penkių minučių ilgumo), prašom rašyti šiuo adresu: Tėvynės Garsai, WXEN-FM, Station of the Nations, 2323 Chester Ave., Cleveland, Ohio 44114.

PENKIOS MINUTĖS MOTERS PASAULYJE

Motė yra vispasiškai įdomus objektas. Klausome, kai ji kalba ir kai apie ją kalba. Vos keliom savaitėm praėjus po pirmųjų Moters Pasaulio transliacijų Clevelando Tėvynės Garsų radijo programoje, mūsų bendruomenininkas Stasys Barzdukas pastebėjo... puikus išradimas! ... Moters Pasaulis aukšto lygio --- įdomi skrybia medžiaga... intelektualiai redaktorė, kalbėjo radijo klausytojai.

Šie šilti žodžiai buvo skirti Penkios Minutės Moters Pasaulyje skrybiaus redaktorei Mildai Lenkauskienei.

1963 vasario 8 moterų skyrių jautrių žodžių pradėjo prezidento našlė Sofija Smetonienė, tarytum pavesdama lietuvių moters rūpesčius jaunajai kartai, jau svetur užaugusiai ir išsimokslusiai. St. Barzduko pastabą apie puikių išradimą, reikėtų suprasti kaip pasitenkinimą, kad į visuomeninį ir kultūrinį darbą įsijungia jauna, talentinga, Amerikoje aukštuosius mokslus baigusi lietuvaitė.

Milda Lenkauskienė neatsitiktinai grįžo į lietuviškąjį darbą. Jos dėmesys mūsų mokyklai, knygai, dalei, radijui jau seniai glūdėjo širdyje ir mintyse. Tai dovanos, kurias jai įdiegė jostėvėliai abu mokytojai -- Ant. ir I. Gulbinskai.

Milda deklamuoja moksleivių vakaruose, minėjimuose, laimi konkursus, o atvykusi į JAV da-

lyvauja savo tėvelio vedamose Margučio radijo jaunimo programose. Baigusi šv. Kazimiero akademiją Chicagoje ji įstoja į Mundelein kolegiją, kurią baigia chemijos bakalauro laipsniu. Studijų metais ji eina sekretorės pareigas pirmoje Lietuvių Studentų Sąjungos centro valdyboje, Ateitininkų Federacijos valdyboje, o pastaruoju metu aktyviai reiškiasi Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos moterų pagalbiniam vienetui.

Dėl savo vyro sėkmingos gydytojo profesijos turėdama patogų gyvenimą ir augindama tris mažas dukreles, rodosi, galėtų jau nesisidomėti mūsų gyvenimu, kaip tai dažnu atveju ir atsitinka. Tai ne akibrokštas kam nors, bet džiaugsmas, kad į lietuviškąjį gyvenimą ateina tie žmonės, kurių mes taip stingame ir pasigendame.

Nežinrint įgytos profesijos, Mildos Lenkauskienės renesansiškas vidaus pasaulis paskatino ją baigti emaliavimo kursą, mokyti tapybos, dainavimo, skaityti poeziją. Jos temos Moters Pasaulio skyriuje dažnu atveju yra proginės, todėl su publicistiniu atspalviu, aktualios, bet visada jose apstu šviežių ir įdomių minčių. Jose ji kartais domisi moters išore, kartais vidumi, kartais menu, mokslu, įdomia knyga ar straipsniu.

Baigusi vasaros atostogas, Milda Lenkauskienė vėl grįžta į

Tėvynės Garsų radiją pasidalinti mintimis apie moters pasaulio įdomybes. O klausytojų ji yra labai laukiama.

(tgž)

* ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA pradeda darbą rugsėjo 7 d. 10 val. Tuo pat laiku bus priimami - registruojami ir naujai įstojantieji mokiniai. Mokykloje bus septyni skyriai.

IŠNOMUOJAMI KAMBARIAI --

1 atskiras miegamasis ir 1 miegamasis su salonėliu. Geras susisiekimas. Tel. 371-1876.

REIKALINGA MOTERIS -- PARDAVĖJA.

pirmą mėnesį tik penktadieniais ir šeštadieniais, kad paruošus pastoviam darbui. Darbas -- maisto krautuvėje. Pagedaujama kalbančios lietuviškai.

De Nunzio

1975 W. 25 St.
Tel. PR 1-4479

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

DR. JUOZAS BARTKUS APIE PANEVŽĮ

Monografija apie Panevėžį išspausdinta ir nuvežta į rišyklą. Monografiją ruošti pradėta 1959 metais ir tik šiemet, rugsėjo mėn., pasieks skaitytojus. Redakcinė komisija Juozas Masiūnas, Antanas Rukuiža, Povilas Žilys ir Antanas Vadopalas ilgis penkerius metus nuolat, jei ne vienas, tai kitas, dirbo prie knygos: taisė, tikrino, derino, dailino 24 autorių patiekus 72 straipsnius ir daugelį tarpų, paaiškinimų, straipsnelių, ištraukų. Knyga yra 432 p. su daugeliu nuotraukų apie Panevėžio praeitį ir dabartį.

Knyga išleista dėka panevėžiečių patikėjimo atėjusių redak-

cinei komisijai į talką su įnašais \$2,200,-. Mecenatų ir prenumeratorių buvo ne tik panevėžiečių, ir kaimynai atsiliepė į kvietimą padėti. Teko pasikalbėti su šiauliečių daktaru Juozu Bartkumi, monografijos apie Panevėžį prenumeratorium.

Daktaras sakosi užsiprenumeravęs knygą vedinas gražiais prisiminimais nerūpestingų ir džiaugsmo kupinų dienų, praleistų Panevėžio apylinkėse -- Gelažuose, prisiminta ir šiaulių gimnazijos mokytojai, atsikėlę iš Panevėžio realinės.

Daktaras, šiaulių gimnazistas, vasaros atostogas 1908-1913 metais praleisdavęs pas dėdę kun. Vladą Bartkevičių, Gelažių kleboną, spalvinguose ir skaidriuose Pyvesos pievkrantuose. Vaiskus Gelažių kalvotų laukų kraštovaizdis, juosiamas mėlynų girių; malonūs ir svetingi Gelažių ūkininkai.

Gelažuose teko užmegsti pirmą pažintį su lietuviška spauda, pamatyti laikraštį Viltis, kurį prenumeravo kunigas.

Prisimena dažną Gelažių svečią, Panevėžio realistą Puziną iš Pruselių k.

Po nerūpestingos vasaros atėdavęs rugpjūtis ir sunkus grįžimas į šiaulių gimnazijos suolus. Tuo metu Lietuvoje buvo vykdoma politika neprileisti vietinio jaunimo prie mokslo. Pernelį keldami mokslo žinojimo reikalavimus iš moksleivių, pedagogai atsiėdavo didelio moksleivių iškrito per egzaminus. Apie mokytojų nubirėjimus per egzaminus Panevėžio realinėje gimnazijoje rašo prof. A. Rukuiža monografijoje. Daktaras Juozas Bartkus sako, kad šiaulių gimnazijoje mokytojų iškritimas buvęs ne mažesnis. Sako, kartu su juo, daktaru J. Bartkumi, į šiaulių gimn. pirmąją pagrindinę ir paralelinę klase įstojo apie 100 berniukų; nesuklupę tebaigė 3 -- jis ir du žydukai.

Labai nelygus mokslo žinių reikalavimas iš baigiančiųjų šiaulių gimnaziją ryškiai paaiškėjo, kada karo pradžioje, 1915 metais šiaulių gimnazija buvo iškelta į Vitebską ir mokytasi Vitebsko gimnazijos patalpose. Egzaminai buvo daryti atskirai Vitebsko pedagogų įgimnazistams ir šiaulių pedagogų savo gimnazistams. Per matematikos egzaminus Vitebsko 60 abiturientų buvo apklausti per 8 valandas, po 8 minutes vienam abiturientui;

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

East Cleveland

8 kamb. 1 šeimos namas netoli Euclid Ave. 1 1/2 vonios, kilimai, ekstra kamb., 3 aukšte, garažas. 60x145 sklypas. \$13,500. Įmokėjimas \$500.00.

Sv. Jurgio parapijoje

6 kamb., 2 vonios, erdvus rūsys, nauji variniai vandens vamzdžiai, nauji elektros laidai, naujas gaso pečius. Aluminijaus dvigubi langai, garažas. Atskiras įėjimas į 2 aukštą. Tinka vienišai arba dviem. \$12,200.

8 kamb. atnaujintas ir sumodernintas. 2 garažai, geras sklypas. Bonna Ave., slovenų rajone. Prašo -- \$13,900.

2 šeimų, 6-6, po 3 miegamus, 2 nauji gazo pečiai, reikia remonto. Nėra garažo. \$11,500.

2 šeimų, 5-7, gerame stovyje, 2 gazo pečiai, 2 garažai. Netoli šv. Jurgio parapijos. \$13,700.

2 šeimų, 6-4, gazo šildymas, 2 garažai. \$12,500.

2 šeimų, 5-6, 2 gazo pečiai, 3 garažai, \$9,800.

Investavimui

4 šeimų -- \$10,800.

6 šeimų, 4-1-4-4-4; pajamos 300 dol. į mėnesį. Nėdėlis įmokėjimas. \$23,500.

3 šeimų ir 3 ekstra kamb. \$7,800.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė ir John Lorenz
13229 Superior Ave.
UL 1-6666

IŠNUOMOJAMI GYDYTOJUI IR DANTISTUI KABINETAI virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497.

Šiaulių 23 abiturientai buvo klausinėjami 16 valandų po 42 minutes kiekvienas abiturientas.

Užtat gyvenime, po tokių klaidų reikalavimų daktaras visada jautęs perteiktų žinių aukštą lygį, kada tekdavę santykiuoti su Rusijos gimnazijas baigusiais. Įgyto mokslo aukštasis lygis buvęs naudingas ir tada, kada Rusijoje tekę užsidirbti matematikos ir rusų kalbos pamokoms.

Tokios tai tolimos, tolimos, prieš pusę šimto metų dienos Panevėžyje ir šiauliuose.

Baigdamas daktaras linki Panevėžio monografijai greičiau pasiekti mecenatus ir prenumeratorius ir rasti gero pasisekimo skaitytojų masėje.

Antanas Vdp.

AUSTRALIJOŠ LIETUVIAI

ATVYKO ŠAUNI LIETUVAITĖ

Liepos 24 d. italų laivu "Flavia" atvyko Melbourne jauną lietuvaitę Herta Tautvaišaitę. Būdingas jos kelias į Australiją. Dar vaiku būdama ji su tėvais išstuko iš bolševikų užplūdusios Lietuvos į Vokietiją 1941 m. Antro pasaulinio karo metu Herta Tautvaišaitė su tėvais atsidūrė Sovietų Rusijoje, o iš čia pasiekė 1946 m. grįžti į okup. Lietuvą, kur išgyveno iki 1960 metų. Vėliau, kaip Vokietijos pilietė, pasisekė išvykti į Vakarų Vokietiją, kur išgyvenusi porą metų išemigravo į Australiją. P. Irenos O. Dwyer ir A. Krauso globojamai iš pirmos dienos jai teko tik porą dienų tebuti stovykloje ir tuoj gavo darbą, atitinkantį savo sugebėjimus.

Su ja drauge atvyko ir jos sesuo su savo vyru Valerijonu Juozapaitiu bei trimis vaikais. Jie šiuo tarpu gyvena Bonegilo stovykloje. V. Juozapaitis yra stalius ir norėtų iš savo amato kasdieninę duoną pelnyti. H. Tautvaišaitės tėvai šiuo tarpu paliko Vokietijoje. Taip pat ir jos brolis inžinierius.

* ŽINOMAS LIETUVOS FUTBOL VETERANAS VIKTORAS SKEIVYS, dabar gyvenąs Australijoje, kadaise atstovavęs Lietuvą ne kartą tarpvalstybinėse futbolo žaidynėse, savo namuose atšventė 50-tą gimtadienį.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

MANO VIEŠNAGĖ AMERIKOJE -- dr. Jonas Grinius, Kontraversiniai dr. Jono Griniaus išspūdziai iš kelionės po Ameriką Lietuvių Kongreso metu. Išpūdziai buvo atspausdinti Europos Lietuvyje. J.J. Bachunas juos išleido atskira knygtute, kurią galite įsigyti ar užsisakyti paštu Dirvoje. Kaina -- 50 centų.

MŪSŲ VYTIS, 3 nr. dvimėnesinis skautiškos minties žurnalas. Leidžia Akademinis skautų sąjūdas. Redaguoja Vyt. Germanas.

LIETUVIŲ DIENOS -- birželio mėn. pavėluotas numeris išėjo pasipuošęs Australijoje gyvenančio dail. Vl. Meškėno sukurto Juozo Bachuno portretu. Žurnalas, kaip ir visuomenės, kupinas lietuvių visuomenės, politikos ir kultūrinio gyvenimo vaizdų ir aprašymų.

GINTARO VASARVIE TĖJE, Union Pier, Michigan, ant pat Michigano ežero kranto galite ramiai praleisti savo vasaros atostogas puikiame didelių medžių parke, supančiame teniso, krepšinio ir vaikų žaidimo aikštelės.

Vasaroti galima su pilnu išlaikymu; duodamas sveikas, šviežias lietuviškas maistas, arba išsinuomoti naujus modernius vasarnamus esančius prie pat paplūdimio ir patiems gaminis maistą. Taip pat galima gauti atskirus kambarius ir naudotis virtuve.

Dėl informacijų rašyti: Gintaras Resort, P. O. Box 74, Union Pier, Mich. arba skambinti Lakeside 8155.

Sav. Viktorija ir Algirdas Karaičiai

Detroito lituanistinės mokyklos I skyriaus mokiniai su savo mokytoja Sesele Kristina.

J. Gaižučio nuotrauka

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 P. M.

4 1/2%

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 99

1963 m. rugpiūčio 28 d.

KAS IR KUR?

* ALT S-GOS WORCESTERIO, MASS., SKYRIUS per išdininką P. Babicką atsiskaitė su Vilties leidykla už pasiūstas platinimui knygas.

Ta pačia proga skyrius padovanojo jaunavedžiams Židžinams metinę Dirvos prenumeratą.

ALT S-gos Worcesterio Skyrius sveikintinas kaip vienas iš pavyzdinių vienetų, visuomet jautriai ir aktyviai pasireiškiančių organizacijos ir lietuvių visuomenės reikaluose.

* AMERIKOS LIETUVIŲ MONTESSORI DRAUGIJA nuo pat savo įsikūrimo stengėsi Chicagoje įsteigti didesnius vaikų namelius, kuriuose priešmokyklinio amžiaus vaikai būtų auklėjami lietuviškoje dvasioje, nes p. Varnienės vedamas Montessori Židinėlis nepajėgė priimti visus norinčiuosius.

Šiame užsimejime draugijai į pagalbą atėjo Dr. L. Kriaučiūnas, nupirkdamas ir užleisdamas naudojimui vaikų auklėjimui tinkamą namą Marquette Parko apylinkėje. Taip nuo šio rudens Chicagoje pradės veikti Lietuvių Vaikų Nameliai, kuriuos manoma galės lankyti apie 40 vaikų.

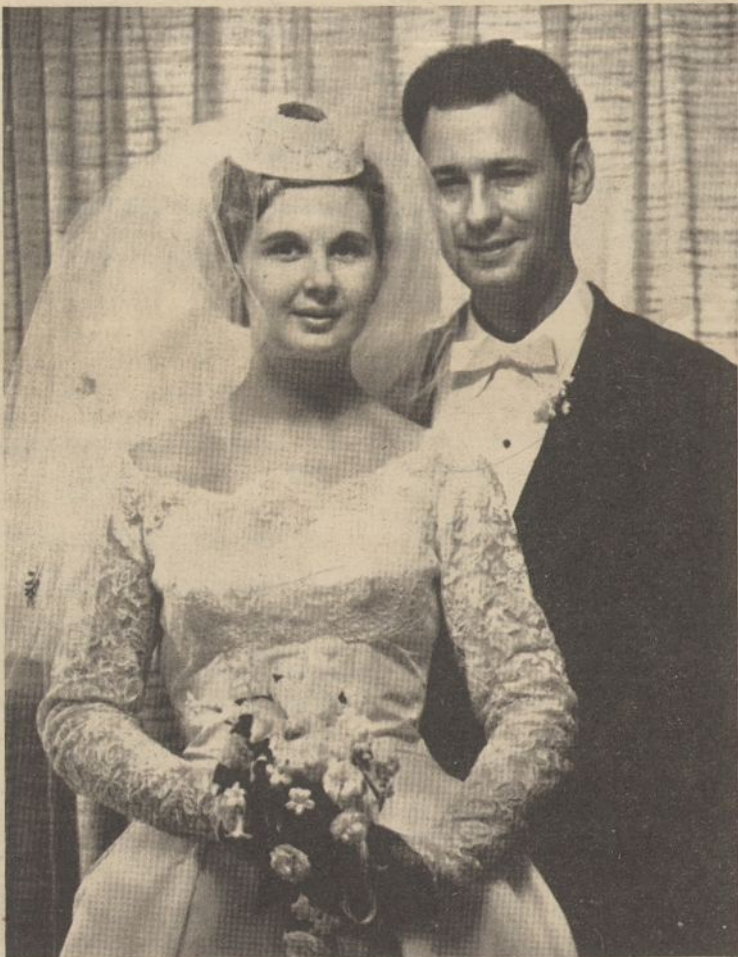
Namelių įruošimui (mokymo įrankiams, baldams ir t.t.) rei-

MIRĖ ČIURLONIO STUDIJS
AUTORIUS

SERGEI MAKOVSKI, vienas žymiausių rusų meno istorikų ir eseistų neseniai mirė tremty Parryjuje. Lietuviams Makovskio vardas yra žinomas sąryšy su studija apie Čiurlionį, kurią jis paskelbė savo redaguojamame žurnale APOLLON 1911 metais. Meno kritikas-filosofas V. Veidlė nekrologe apie Makovskį, Le Figaro laikraštyje rašo, kad Makovskis 1909 metais Petrapily suorganizavo pirmą tarptautinę meno parodą, pavadindamas "Petrapilio Salionu", kur pirmą kartą Rusijoje buvo išstatyti Matisse'o, Piccaso, Čiurlionio ir Kandinskio kūriniai, "visų tų dailininkų, kurie", kaip sako Veidlė, "vėliau padarė įtakos į tarptautinį meną".

S. Makovskio minėta studija apie Čiurlionį yra skirta spalvų vartojimo problemoms lietuvių dailininko tapyboje. Geresnės analizės šiuo klausimu dar niekas nėra parašęs.

kia nepaprastai daug lėšų, todėl Montessori Draugija rugsėjo mėn. 28 dieną ruošia nuotaikingą balių B. Pakšto salėje. Tikimasi, kad gausi Chicagos visuomenė savo apsilankymu parems šį svarbų vaikų auklėjimo darbą.

Liepos 13 d. Chicagoje kun. prof. St. Yla palaimino Ritonės Tonkūnaitės ir Teodoro Rudaičio sutuoktuves, giedant Lietuvių operos chorui ir solo -- B. Kemežaitėi.

Ritonė yra waterburiečių Dirvos skaitytojų Mykolo ir Onos Tonkūnų dukra. Jos dėdė, prof. J. Tonkūnas, Nepriklausomos Lietuvos laikais ilgus laikus buvo Švietimo ministru, Teodoras Rudaitis -- Marcelės ir Zigmo Rudaičių sūnus baigęs inžinerijos studijas, veiklus Kęstučio korporacijos narys. Ritonė ypač aktyvi Akademinio Skautų Sąjungos ir Lietuvių operos choro Chicagoje narė, kuriame ji dainuoja jau kelintą sezoną. Jų šaunias vestuvines vaišes, kuriose dalyvavo 300 svečių, pravedė prof. B. Vitkus. Povestuvinę kelionę jauniejai praleido Meksikoje.

Gilaus sielvarto prislėgti pranešame giminėms ir artimiesiems, kad š. m. rugpiūčio 18 d., Bristol, Connecticut mirė mūsų brangi mamytė, uošvė ir močiutė

A. + A.

SOFIJA GRUZDYTĖ - AVIŽONIENĖ,

gimusi 1872 m. sausio 21 d.

Nuliūdę vaikai, marčios, žentas, anūakai ir proanūkė.

Baleto šokėjai Jaunutis Puodžiūnas ir Violeta Karosaitė intensyviai rengiasi rudens bei žiemos sezono koncertams, kuriuos mano surengti įvairiuose JAV bei Kanados miestuose. Pažymėtina, kad J. Puodžiūnas tik ką yra baigęs serijas pasirodymų The International Beauty Contest televizijos programose. Šiuo metu abu šokėjai yra pakviesti atlikti U.S.O. programos dalį Los Angeles ir Hollywoode.

PROF. DR. VIKTORAS JUNGFERIS LIETUVIŲ TAUTOS DRAUGAS

Šiais metais buv. Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune docentas prof. dr. Viktoras Jungferis susilaukė 70 m. amžiaus. Būdamas vokiečių kilmės ir šiuo metu įsikūręs Vokietijoje, -- jis gyvena nenutrūkstamu ryšiu su jo pamiltą lietuvių tauta. Jis aktyvus Baltų draugijoje ir vokiečių-Lietuvių sąjungoje.

Jo parašytų ir išleistų knygų apie Lietuvą atgarsiai ir šiandien sklinda po Vokietiją. "Hinter den Seen, hinter den Wäldern" ir "Litauen - Antlitz eines Volkes" -- išskirtini leidiniai, dar ir šiandien pakartotinomis laidomis puikiai pristato ir reprezentuoja Lietuvą ir lietuvių tautą. Tose knygose reiškiasi ne vientik prisirišimas lietuvių tautai, bet ir gilus mokslinis įžvalgumas į Lietuvos gyvenimo klausimus.

Prof. dr. V. Jungferis tiek savo kūryba tiek darbu supažindinant vokiečių tautą su jos šiaurės kaimyne yra užsitarnavęs didelės pagarbos ir padėkos.

* JONAS P. PALUKAITIS savo atostogų kelionėje atsidūrė tolimoje Aliaskoje. Iš ten jis rašo: "Kai verčiau 'Paskutinę sieną', nepagalvojau, kad kada nors atsidursiu vietoje, kuri tikrai vadinama 'paskutine JAV siena'. Tai Point Barrow, Alaska, toliausias žemyno taškas iš kur -- linkėjimai visiems!"

* ALBERTAS VENGRIS, Engineering Co. VENTA dalininkas, su savo žmona Nijole ir dukrele Aukse, jau trečią savaitę atostogauja Linkų vasarvietėje Christiana Lodge, Michigan valstijoje. NIJOLĖ dirba lietuvių gydytojų Medical Center laboratorijoje Chicagoje. Ji yra laimėjusi jau ketletą premijų už savo elegantiškus vakarinius rūbus. Šių metų rudenį prisideda prie M. N.

Pr. Seserų Rėmėjų organizuojamos madų parodos Chicagoje, Jau nimo Centre.

* DONELAČIO LITUANISTIKOS MOKYKLA Chicagoje mokslo metus pradeda registracija rugsėjo 7 d. Marquette Fieldhouse patalpose, Kedzie ir Marquette Road kampas. Registruotis nuo 10 val. ryto iki 1 val. p.p.

Mokslas prasidės sekantį šeštadienį McKay valdiškoje mokykloje (69th ir Fairfield Ave. kampas). Pamokos vyks nuo 9 val. ryto iki 1 val. p.p.

Dėl informacijų prašoma kreiptis pas mokyklos vedėją Juliją Širką telefonu PR 8-3875, arba pas mokytoją S. Šukelienę telefonu GR 6-0241.

BOSTON

MADŲ PARODA BOSTONE

Pabaltijo Lietuvių Moterų Klubas Bostone rengia šį rudenį spa-

Dail. Anastazija Tamošaitienė, kurios kūrinių paroda įvyks Los Angeles, prie kilimo šv. Pranciškus.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ DIENA

Žymiausias metinis Los Angeles lietuvių įvykis paprastai esti Kalifornijos Lietuvių Diena,

lio mėn. 20 d. madų parodą.

Klubo susirinkimas pavedė valdybos narei J. Lapšienei sutelkti moteris, sugebančias dailiai siūti savo parėdus. Jau pavyko susitarti su visa eile ponių, kurios mielai sutiko parodoje pademonstruoti savo sukurtus rūbus. Jau iš anksto užimta ir parodai salė. Parodas įvyks So. Bostone Liet. Piliečių Klubu IIIa salėj. Šiuo tarpu, vasarai baigiantis, klubo valdyba visu uolumu svarsto parodos rengimo klausimus. Artimiausiu laiku jau tiksliai galėsime patiekti parodos dalyvių sąrašą bei kitas šio įdomaus rengimo detales.

J.L.

TAUTOS ŠVENTĖS IR KARALIAUS MINDAUGO MINĖJIMAS

Š. m. rugsėjo mėn. 8 d. įvyksta tradicinis mūsų tautos šventės minėjimas. Šis minėjimas yra ypatingas tuo, kad kartu jungiamas ir buvusio Lietuvos Karaliaus Mindaugo 700 metų mirties minėjimas. Mindaugas mirė prieš 700 metų, tačiau jo paliktos idėjos mums turi būti gyvos ir šiandien. Kaip matome šis mūsų tautos šventės minėjimas tikrai yra ypatingas, todėl nuoširdžiai prašome visus Bostono ir jo apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti.

Minėjimas prasideda iškilmingomis pamaldomis, kurios įvyks 10 val. ryto šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje. 3 val. p. p. So. Bostono Liet. Piliečių draugijos auditorijoje trečiame aukšte, įvyks didingos tautos šventės iškilmės. Skaitlingai dalyvaujant parodysime savo vieningumą ir prisiminsime savo praeitimi didingą ir dabar pavergtą Lietuvą.

Šia proga vicekonsulas Anicetas Šimutis, iš New Yorko, skaitys tai dienai pritaiktą paskaitą.

Meninę dalį atliks garsi, bet dar Bostone nežinoma, solistė Nancy A. Miller, Bostono liet. mišrus choras, vedamas komp. J. Gaidelio ir O. Ivaškiénės pargarsėjęs tautinių šokių ansamblis. Pasibaigus programai pobūvis.

ALTS Bostono Skyrius

organizuojama vietos Lietuvių Bendruomenės apylinkės artimaime kontakte su lietuviškomis šios kolonijos organizacijomis. Šiais metais šventės programon įtraukiamos ypatingai stiprios meninės pajėgos.

Los Angeles menininkus šventės programoje atstovaus jauna, simpatinga, stipriai progresuojanti solistė Zina Kalvaitienė ir Lietuvos valstybinės literatūros ir daugelio kitų premijų laureatas poetas Bernardas Brazdžionis. Su keliais tautiniais šokiais pasirodys ir Lietuvių Bendruomenės tautinių šokių grupė, vadovaujama O. Razutienės.

Iš Chicagos atvyksta losangeliečiams jau gerai pažįstamas solistas Jonas Vaznelis. Prieš porą metų čia koncertavęs Vaznelis savo malonaus tembro balsu, jautriu muzikalumu ir imponantiška laikysena scenoje buvo laimėjęs Los Angeles visuomenės gilią simpatiją.

Neturint savo tarpe profesionalių dailininkų, Lietuvių Bendruomenės išsidirbo tradiciją Kalifornijos Lietuvių Dienos proga kasmet kviešti lietuvių dailininkus iš kitų vietų ir ruošti jų darbų parodas. Šiais metais atvyksta ir savo kūrybinį lobį Los Angeles atveža dailininkė Anastazija Tamošaitienė iš Canados.

Lietuvių visuomenei dail. Tamošaitienė iki šiol daugiausia buvo žinoma kaip meniškų kilimų audėja ir tautinių rūbų kūrėja, laimėjusi eilę premijų tarptautinėse parodose. Pastarosiose jos parodose ima dominuoti tapybos darbai. "Svarbiausi jos tapybos aspektai yra puošnumas ir, lyg muzikoje, spalvų orkestracija... Dailininkės darbai yra labai lyriški, kūrybingi, poetiški ir estetiški" (M. Šileikis).

Kalifornijos Lietuvių Diena rengiama Los Angeles Breakfast klubo patalpose rugsėjo mėn. 8 d.

PUIKI DOVANA
ANGLISKAI
SKAITANTIEMS!

Amerikonų spaudoje pargarsėjusi Jurgio Gliaudos knyga "House upon the sand" (Namai ant smėlio), gaunama ir Dirvoje. Kaina \$3.95.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

DALYVAUKIME!

PASaulio LIETUVIŲ DIENOSE IR P.L.B.

S E I M E

Toronte, Kanadoje, rugpiūčio 30 - rugsėjo 1 d.d.

Literatūros vakaras ir piano rečitalis. dalyv. ALĖ RŪTA, K. GRAUDIENĖ, V. ALANTAS, K. BRADŪNAS, J. JANKUS ir pianistas A. KUPREVIČIUS.

Koncertas. ir akademija. dalyv. ST. BARAS, A. STEMPUZIENĖ, V. VERIKAITIS, L. SUKYTĖ, smuik. IZ. VASILŪNAS ir TORONTO "VARPO" bei Hamiltono A. V. parapijos chorai.

Meno paroda. Du tūkstantiniai pobūviai. Spaudos paroda. Seimo posėdžiai.